

500

**การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ  
เมืองจังหวัดนครปฐม**

**นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข**

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Operation of Child Development Centers of Sub-District Administration  
Organizations in Mueang District, Nakhon Pathom Province**

**Miss Rungthip Sodsuk**

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for  
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

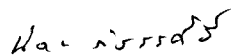
**School of Educational Studies**

**Sukhothai Thammathirat Open University**

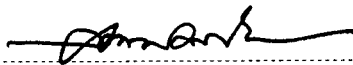
**2009**

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วน  
ตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม  
ชื่อและนามสกุล นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข  
แขนงวิชา บริหารการศึกษา  
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช  
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัสสรศิริ

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ  
ฉบับนี้แล้ว



..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัสสรศิริ)



..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา  
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช



.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2553

**ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ** การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล  
ในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

**ผู้วิจัย** นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

**อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.นิศยา ภัสสรศิริ **ปีการศึกษา** 2552

### **บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามประเภทของศูนย์ระหว่างศูนย์ที่ดัดขึ้นใหม่กับที่ถ่ายโอน และ(3) ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารศูนย์ จำนวน 22 คน คณะกรรมการศูนย์ จำนวน 14 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 57 คน รวมจำนวน 93 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ในภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่มีการดำเนินงานสอดคล้องตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทุกด้าน (2) เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดตั้งขึ้นใหม่กับศูนย์ถ่ายโอน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ (3) ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ได้แก่ ครูจบวิชาเอกปฐมวัยมีน้อย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ ปัญหาภาวะโภชนาการ คือ เด็กไม่ยอมทานข้าวและผัก การเจริญเติบโตของเด็กไม่เป็นไปตามเกณฑ์มีทั้งอ้วนหรือผอมไป ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่มีสนามเด็กเล่น ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นอาคารเรียน ส่วนปัญหาด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ได้แก่ คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยและไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร

**คำสำคัญ** การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัตตรศิริ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน นายวรุณชาติ วงษ์ทับทิม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งรี นายไชยากาล เพชรชัช ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 นางจรรยาพร ขอดแก้ว ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารศูนย์ คณะกรรมการศูนย์ และผู้ดูแลเด็กทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน กรรมการสอบ รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

รุ่งทิพย์ สอดสุข

พฤศจิกายน 2552

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
กิตติกรรมประกาศ .....	จ
สารบัญตาราง .....	ช
สารบัญภาพ .....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า .....	3
กรอบแนวคิดการวิจัยทางทฤษฎีในการศึกษาค้นคว้า .....	4
คำถามการศึกษาค้นคว้า .....	4
เขตเขตการศึกษาค้นคว้า .....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง .....	8
แนวคิดลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	8
แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย .....	10
แนวคิดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	12
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	14
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก .....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	41
ประชากร .....	41
กลุ่มตัวอย่าง .....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก .....	46
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำแนก ข้อมูลการดำเนินงานตามด้าน .....	48
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ตามประเภทของ ศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่และศูนย์ที่ถ่ายโอน .....	61
ตอนที่ 4 ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม .....	80
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	82
สรุปการวิจัย .....	82
อภิปรายผล .....	87
ข้อเสนอแนะ .....	89
บรรณานุกรม .....	91
ภาคผนวก .....	94
ก ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ .....	95
ข ค่า IOC .....	100
ค แบบสอบถาม .....	104
ประวัติผู้ศึกษา .....	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารศูนย์ คณะกรรมการบริหารศูนย์ ผู้ดูแลเด็กเล็ก ศูนย์ฯขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม	46
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รายชื่อ.....	49
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย รายชื่อ.....	52
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รายชื่อ.....	55
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน รายชื่อ.....	59
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ระหว่างศูนย์ถ่ายโอนกับศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวม.....	62
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของ ระหว่างศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่และศูนย์ที่ถ่ายโอน ในภาพรวม.....	66
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรระหว่าง ศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่และศูนย์ที่ถ่ายโอน ในภาพรวม.....	70
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก...	75
ตารางที่ 4.10 ผลเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดกิจกรรม ในภาพรวมระหว่างศูนย์ที่ถ่ายโอนกับศูนย์ตั้งขึ้นใหม่.....	75
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน.....	77
ตารางที่ 4.12 ปัญหาที่พบทางด้านบุคลากรและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	80
ตารางที่ 4.13 ปัญหาที่พบทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย.....	80
ตารางที่ 4.14 ปัญหาที่พบทางด้านวิชาการและหลักสูตร.....	81
ตารางที่ 4.15 ปัญหาที่พบทางด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน.....	81



ฉ

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	4
ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น....	16

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ์ที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการศึกษาของรัฐ และตามข้อบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 41 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้วางหลักการและแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นให้เป็นผู้ดำเนินการมากขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้โดยตรง โดยส่วนกลางเป็นผู้กำหนดนโยบาย การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารวิชาการ รวมทั้งการดำเนินงานของโรงเรียน จึงเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจเกือบทั้งหมดมีส่วนกลางซึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานั้น ในมาตรา 16 ระบุให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์กรบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง มาตรา 16(9) ได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้นั้น

องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบหนึ่งที่เป็นหน่วยงานการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6,157 แห่ง(ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วันที่ 15 สิงหาคม 2551) องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีจำนวนมากแต่เล็กที่สุดนั้น มีอำนาจ

หน้าที่ทางด้านการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีสิทธิจัดการศึกษาตามความพร้อมความต้องการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรมของภาครัฐ การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาด้านต่างๆ ตลอดจนการฝึกอาชีพตามความต้องการ โดยเริ่มจากการจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีงบประมาณ 2545 เป็นต้นมา เนื่องจากการจัดการศึกษาท้องถิ่น มีขอบเขตภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยและภารกิจด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างความเข้มแข็งทางสังคมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้บูรณาการและกำหนดพันธกิจการดำเนินการเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาดังกลุ่มเป้าหมาย แผนการจัดสรรนโยบายและภารกิจจัดการศึกษา พ.ศ. 2545-2549 รวม 7 ด้าน ดังนี้ คือ 1. ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านการศึกษาปฐมวัย 3. ด้านการศึกษาภาคบังคับ 4. ด้านการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา 5. ด้านการศึกษานอกระบบ 6. ด้านส่งเสริมกิจกรรมกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กเยาวชน และประชาชน 7. ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นพันธกิจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 7 ด้าน ภารกิจด้านแรกขององค์การบริหารส่วนตำบลคือการจัดการศึกษาปฐมวัย 2-4 ปี ในรูปแบบ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” โดยมีภารกิจที่สำคัญ คือ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัยและเต็มศักยภาพ กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์เด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดำเนินการหรือส่งเสริมสนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชนองค์กรวิชาชีพและสถาบันอื่นทางสังคม ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ จำนวน 17,100 แห่ง ซึ่งมาจากการรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมการพัฒนาชุมชนและกรมการศาสนาจำนวน 14,326 แห่งและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นใหม่ จำนวน 2,774 แห่ง เพื่อดูแลเด็กกว่า 7 แสนคนที่อยู่ในประเทศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองที่ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่และผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้านแก่เด็กโดยมุ่งหวังให้เด็กที่เข้ามาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยกำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการให้ครบถ้วนทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมไปถึงการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานของตนเอง ในรูปของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยและมีความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย จากภารกิจดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระที่ต้องจัดการศึกษาตามนโยบายที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 มาตรา 78 พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 30 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67(5) ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นเองในกรณีที่มีความพร้อม และรับภารกิจถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมการพัฒนาชุมชน ในปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา

จากผลการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่านมาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง มีปัญหาในการดำเนินงานหลายอย่าง เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ประสบการณ์และคุณภาพ อุปกรณ์ของเล่น สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งอาจจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นผู้ศึกษาจึงอยากทราบว่าในปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ซึ่งได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ได้มีการดำเนินงานให้สอดคล้องตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง

## 2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

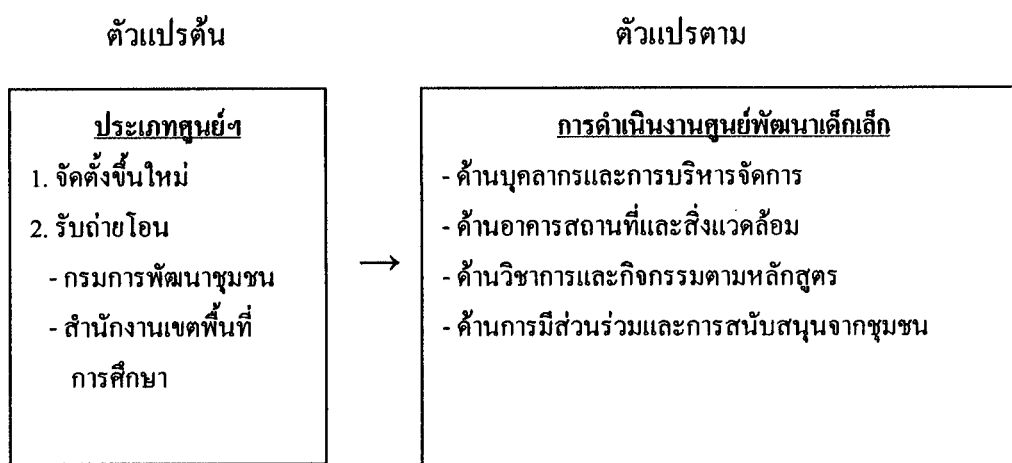
2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ตามประเภทของศูนย์ ระหว่างศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ กับที่โอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

### 3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจากบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านมาตรฐานบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ดังแสดงในภาพที่ 1.1



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### 4. คำถามการศึกษาค้นคว้า

4.1 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมในงานต่างๆ อยู่ในระดับใด

4.2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ กับที่ได้รับถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างไร

4.3 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

## 5. ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม โดยรวบรวมข้อมูล พ.ศ. 2551- เดือน กันยายน พ.ศ. 2552 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 แนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย

5.3 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.5 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## 6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 “องค์การบริหารส่วนตำบล” หมายถึง รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ ยกระดับจากสภาตำบล โดยใช้เกณฑ์รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน สามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537

6.2 “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 2-4 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา

6.3 “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นใหม่ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆถ่าย โอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(เด็กอนุบาล 3 ขวบ)จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.4 “มาตรฐานการดำเนินงาน” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่ พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้น และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการ ส่งเสริมและกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ

6.5 “การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก” หมายถึง ลักษณะการทำงานในสภาพความเป็นจริงจำนวน 4 ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

6.6 “ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ” คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก บุคลากรต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐาน มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ฯ การบริหารจัดการงานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ เป็นต้น

6.7 “ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” คือ งานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่เกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตั้งมีขนาดเหมาะสม จำนวนชั้นไม่ควรเกิน 2 ชั้น ความสูงของอาคารไม่ควรเกิน 2.40 เมตร พื้นที่ใช้สอย เฉลี่ยประมาณ 2.00 เมตร ต่อเด็ก 1 คน สะอาด ปลอดภัย เพียงพอ และสิ่งแวดล้อมภายนอก ภายในอาคาร เช่น แสงสว่างต้องเพียงพอ เสียงต้องอยู่ระหว่าง 60-80 เดซิเบล การถ่ายเทอากาศร้อยละ 20 สภาพพื้นที่ภายในอาคารมีรั้วกันเป็นสัดส่วน สภาพแวดล้อมตั้งอยู่ห่างแหล่งอบายมุขและมลพิษ มลภาวะ มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 เมตรและทางด้านความปลอดภัยมีการกำหนดมาตรฐานการป้องกันความปลอดภัย ติดตั้งระบบอุปกรณ์และเครื่องดับเพลิง ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ใช้วัสดุกันลื่นในห้องน้ำ ฝักซ้อมอบรมบุคลากรสำหรับป้องกันอุบัติเหตุและปฐมพยาบาล

6.8 “ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” คือ งานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร คือ การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ให้ครอบคลุมในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก ได้แก่ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย ด้านคุณลักษณะตามวัย ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านการจัดประสบการณ์ ได้แก่ จัดประสบการณ์บูรณาการผ่านการเล่นทั้งด้านเนื้อหาสาระและ ทักษะกระบวนการผ่านการจัดกิจกรรม

6.9 “ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน” คือ เป็นงานด้านมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุม การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชนและ ประชาคมในท้องถิ่น

## 7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการศึกษาค้นคว้าใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

7.2 ผลการศึกษานำไปปรับปรุงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

7.3 ผลการศึกษานำไปแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ บริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม



## บทที่ 2

### วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. แนวคิดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. แนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของรัฐ หลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หลักการที่สำคัญได้แก่

1. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐประกาศว่าเป็นการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 43 ต้องทั่วถึงประชาชน มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ จะต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

3. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิและหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว การกำหนดลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสัมพันธ์กับการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะจัดการศึกษาไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาโดยให้สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อมมีความเหมาะสม และมีความต้องการภายในท้องถิ่นอาจแยกได้ดังนี้ คือ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อนจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่กำหนด
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นใหม่โดยให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติมโดยสถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่แตกต่างไปจากระดับ และประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้จัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มเติม แต่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับหรือประเภทการศึกษาจากระดับและประเภทที่จัดอยู่เดิม

2. การถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เมื่อพิจารณาตาม

กรอบของกฎหมาย รวมทั้งความเหมาะสมด้านนโยบาย สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความจำเป็นด้านอื่นแล้ว อาจแยกได้เป็น 2 กรณี คือ

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาเองตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือ ร่วมมือกับรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวง ทบวง กรมอื่น) หรือเอกชนจัดการศึกษา ทั้งนี้ อาจมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ เช่น เทศบาลจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลแต่โดยข้อเท็จจริงจะมีประชาชนนอกเขตเทศบาลมาเข้าเรียนด้วย โดยไม่ อาจจำกัดสิทธิของประชาชนเหล่านั้นได้หากประชาชนนอกเขตเทศบาลมาเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก และเทศบาลมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนการศึกษาให้ได้ ก็อาจ โอนโรงเรียนเป็นให้ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหรือขอให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเข้าเป็นเจ้าสังกัดรวมของโรงเรียน ดังกล่าว หรือกรณีโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตขององค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบลมี นโยบายจะขอโอนโรงเรียนมาสังกัดแต่มีข้อจำกัดทางรายได้ และไม่ยอมให้องค์กรบริหารส่วน จังหวัด โอนไปสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดก็อาจทำความตกลงจัดตั้งสหการศึกษาหรือ องค์กรที่เรียกชื่ออย่างใด โดยมีองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็น เจ้าของร่วมเพื่อรับโอนสถานศึกษาไปบริหารจัดการแทน

## 2. แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิด ในงานแห่งชีวิต จุดเริ่มต้นคือการเริ่มชีวิต ในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กตั้งแต่แรก เกิดถึงอายุ 5 ขวบ เป็นช่วงที่สำคัญช่วยหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆ ช่วง อายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเตรียมพื้นฐานทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อมี ความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป

ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัย พัฒนาขึ้นมาโดยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยจะ มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะ เติบโตและมีลักษณะการพัฒนารแตกต่างกันไปตามวัย ซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน แต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ขวบ พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และ

สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นตามลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาไปถึงขั้นใด จะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น และเด็กมีการเรียนรู้ตามธรรมชาติตั้งแต่เกิดก่อนจะเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทดลองสร้างสรรค์ แก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยเด็กจะรู้จักการเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นรวมถึงธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นในการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จึงถือการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างมีความสุข

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็กต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึง ความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสาร และการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัย อย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ฯลฯ

### 3. แนวคิดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เด็กทุกคน มีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
  2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
  3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
  4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
  5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
- หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ขวบนั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อย

โอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดการศึกษา จัดหลักการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมตามความเป็นอยู่จริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่เด็ก ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา แนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัย โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งควรอยู่ในสภาพที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติ ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ต้องสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อที่มาจากธรรมชาติและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมใกล้ตัวและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยที่ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนเองดูแลรับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่างๆ ได้เหมาะสมนอกจากนี้ ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการใช้เทคนิค การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กควรวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์สำคัญ

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเองและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่

วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกต สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่ให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมา ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่และผู้ปกครองเด็ก ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการจัดหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

#### 4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกระจายโอกาสเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหารและจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะ และได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ พัฒนาการพร้อมของเด็กในทุก ๆ ด้านแบบองค์รวม ตามจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด และพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กอย่างถูกวิธี เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายรูปแบบ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งขึ้นใหม่ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

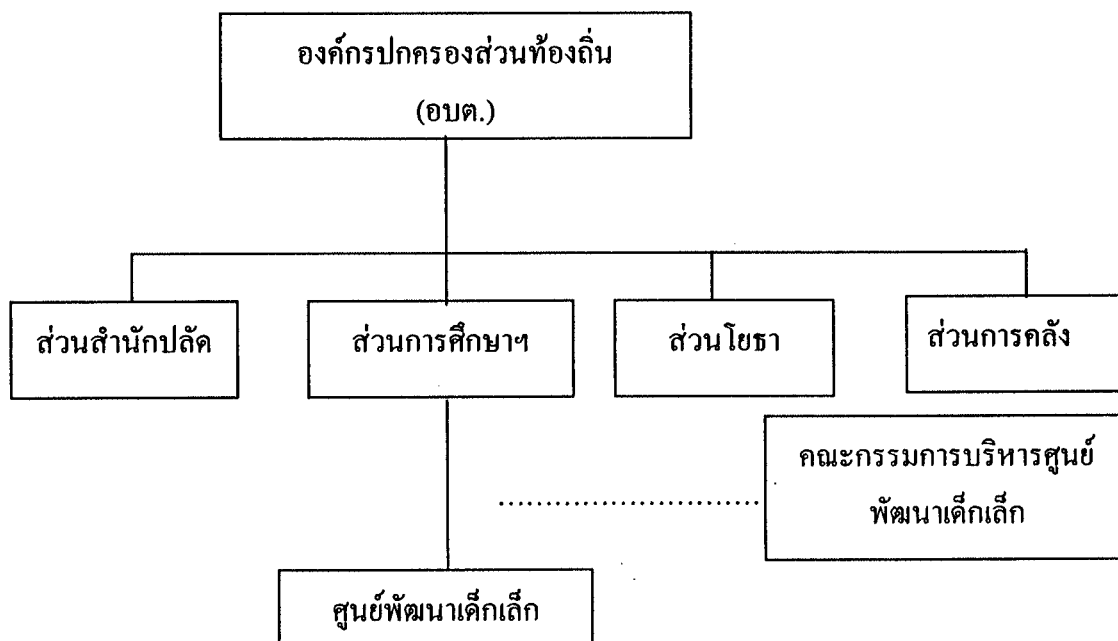
ในวัด/มัสยิด จากกรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(เด็กอนุบาล 3 ขวบ)จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการบริการส่วนใหญ่ในสถานพัฒนาเด็กของรัฐ ร้อยละ 79.84 ( กุศล สุนทราดา และ จิตตินันท์ เตชะกุป์ต์ : 2542 ) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่าม หรือผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่าม มอบหมายเป็นประธาน การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด และเสนอผลการประเมินในให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อสัญญาต่อไป

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีสถานที่ อาคารและดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) สำรวจความต้องการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ความต้องการของชุมชน ความต้องการในการส่งเด็กเข้าเรียน ควรมีเด็กที่รับบริการ ไม่น้อยกว่า 20 คน ขึ้นไปความต้องการให้ศูนย์จัดบริการ ฯลฯ
- 2) รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณามอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาหรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติ เพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีหัวหน้าศูนย์



รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามโครงสร้างองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก  
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และยุติขอความคิดเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำบัญชีเพื่อขอรับความคิดเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นต่อไป

4) จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ

5) จัดทำระเบียบ/ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกาศ ให้สาธารณชนทราบ

7) การขุบ / เลิก หรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อจำนวนเด็กเล็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียน หรือกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกัน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณาขุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศขุบเลิก หรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

## 5. มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### มาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนารูปแบบสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

#### 1. ด้านคุณสมบัติ

1.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองการศึกษา ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

2) มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

1.2 บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ

พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปริญญาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

(2) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(3) มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

(4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(5) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(6) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

2) ผู้ดูแลเด็ก มีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตรฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(3) ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(4) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

(6) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็ก เล็กอย่างเหมาะสม

(7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุ่มเยือกเย็น และมีความขยัน  
อดทน

(8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้ว  
ไม่น้อยกว่า 2 ปี

3) ผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วน  
ท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้น วุฒิการศึกษา ควรจบ  
การศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ และควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

4) ผู้ทำความสะอาด มีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วน  
ท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็กยกเว้นวุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่า  
ภาคบังคับ

## 2. ด้านบทบาทหน้าที่

2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนา  
เด็กเล็ก

2) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อม  
ด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

3) จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุน  
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งจัดทำผู้ดัดข้อความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

4) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) จัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์  
พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

7) ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ  
และถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและ  
การดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้อง  
ตามหลักวิชาการ และด้วยความเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

2.3 ผู้ดูแลเด็ก ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโตมีพัฒนาการทุกด้านตามวัย
- 2) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก
- 3) สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่าง ๆ ของเด็กเพื่อจะ ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันที่
- 4) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
- 5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง
- 6) มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้ คือ การพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรมเครือข่ายสำหรับผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ดูแลเด็ก
- 7) รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน ดังนี้
  - (1) หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนา

ฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน  
 บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงาน  
 คณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล  
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัยกรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม  
 (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพเรือ) เป็นต้น

(2) องค์กรเอกชน สมาคม และมูลนิธิต่าง ๆ เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยู  
 ซี เอ มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง  
 นราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศ  
 ไทยสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอศย.) องค์กรยูนิเซฟ เซฟเดอะคิดเดรน ยู เอส  
 เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิ มูลนิธิคหวงประทีป เป็นต้น

(3) แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถาน  
 รับเลี้ยงเด็กในนิคมต่าง ๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและ  
 สวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์กร  
 บริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ศูนย์สื่อประจำ  
 หมู่บ้านของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สงเคราะห์  
 เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครู หรือข้าราชการ  
 อื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้ หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

(4) ผู้ประกอบอาหาร ควรมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูก  
 สุขลักษณะถูกอนามัย และโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การ  
 จัดสถานที่เตรียมและปรับปรุงอาหาร จัดเครื่องสุขภัณฑ์เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย  
 และมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ

(5) ผู้ทำความสะอาด ควรมีบทบาทหน้าที่ในการทำความสะอาด ดูแล  
 รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

### 3. ด้านการบริหารจัดการ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง  
 ส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช  
 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการ  
 จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติ  
 การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กร  
 ปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความ

ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

### 3.1 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแล และพัฒนาจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ทั้งนี้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวโดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการ ทั้ง 5 งาน อย่างไรก็ตาม ในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียนเป็นงานกลุ่มเดียวกัน และ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พัสดุ เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น การบริหารงานทั้ง 5 งาน ให้มีคุณภาพมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

#### 1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

##### (1) สรรหา หรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มีจำนวนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น หัวหน้าศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้ทำความสะอาด โดยใช้หลักเกณฑ์การสรรหาการจ้างและต่อสัญญาจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ยกเว้นกรณีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด การจ้างและการต่อสัญญาจ้าง ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์วัด/มัสยิดเป็นผู้พิจารณาสรรหาและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดจ้าง

##### (2) กำหนดจำนวนอัตรากำหนดบุคลากร และเงินเดือน ค่าจ้าง

ค่าตอบแทน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

ก. ผู้ดูแลเด็ก จำนวนสัดส่วนต่อเด็กเล็ก 1 : 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน

ข. ผู้ประกอบอาหารกำหนดจำนวนได้ตามความจำเป็น เหมาะสม ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ค. ผู้ทำความสะอาดกำหนดจำนวนได้ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก (จำนวนเด็กไม่เกิน 200 คน) มีอัตราไม่เกิน 2 คน ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ (จำนวนเด็กตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป) มีอัตราไม่เกิน 4 คน ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ง. กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิหรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มิถุนายนบัญญัติไว้ ดังนี้

ก) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาภาคบังคับและมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,080 บาท หากมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีหนังสือรับรองกำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,760 บาท

ข) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 5,760 บาท

ค) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือปริญญาอื่นที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง กำหนดอัตราเดือนละไม่น้อยกว่า 7,940 บาท

ง) ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตาม ก) ข) ค) ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

จ) สิทธิ หรือสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับ

ฉ. กำหนดการจัดชั้นเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน หากมีเศษเกิน 10 คน ให้จัดเพิ่มได้อีก 1 ห้อง

(3) จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนสวัสดิการอื่นที่พึงได้รับตามที่มิถุนายนบัญญัติ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร

(4) กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(5) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร

(6) นิเทศ อบรม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง



(7) บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอื่น ๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดไว้

2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดไว้

3) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรกำหนดไว้

4) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

5) งานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(1) งานพัสดุ เป็นการจัดทำ จัดซื้อ จัดหาและจำหน่ายทะเบียนพัสดุ รวมทั้งเสนอความต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

(2) งานธุรการ และสารบรรณ ได้แก่ การจัดทำข้อมูลสถิติ จัดทำทะเบียนหนังสือรับ - ส่ง การควบคุมและจัดเก็บเอกสาร การจัดทำประกาศและคำสั่ง การจัดทำทะเบียนนักเรียน การรับสมัครนักเรียน

(3) งานการเงิน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชีการเงิน การเบิกจ่ายเงิน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะถือปฏิบัติเกี่ยวกับรายรับ - จ่าย ตามระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2 ให้สำนัก/กองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ และมาตรฐานที่กำหนด สำหรับการจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองให้อุบลโคมใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 กรณีเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดในมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้อง ข้างต้น

## มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็ก

### 1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงอันตราย ได้แก่ บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะภัยต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม และความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

1.3 ทางเข้า – ออก และประตูหน้าต่างต่าง ๆ ทางเข้า – ออก จากตัวอาคาร ต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคาร ได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า – ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

1.4 ประตู – หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้น ให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู – หน้าต่าง ๆ ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลม และแสงสว่าง

1.5 พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วมและที่พักรักษาตัวของเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1.5.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

- จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

- อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค
- หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

1.5.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่โล่งหรือเป็ยกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรงและใช้งานได้ดี

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.5.5 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่งต่อเด็ก 10 – 12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรถูกปิดจากห้องพัฒนาเด็ก หาก

ห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

1.5.8 ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะดวก และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียว ต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.5.9 บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียุ้งที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายใน และภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

1.5.10 บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราว และลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเตี้ย เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

## 2. ด้านสิ่งแวดล้อม

### 2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เพื่ออำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 – 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอโมนการเติบโตของเด็ก (Lieberman ,1991)

2.1.2 เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกิน (ระหว่าง 60 – 80 เดซิเบล) อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

### 2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า - ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศและการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่กลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (Lieberman ,1991)

2.2.4 ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียนไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียนด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ของระเบียนต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

### 3. ด้านความปลอดภัย

#### 3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณ โดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า – ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด – ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัย และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันทั่วทั้งที่ กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

### มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานดังนี้

#### 1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและสัมพันธ์กัน

1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

- 1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- 1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 1.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

## 2. คุณลักษณะตามวัย

เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก มีดังนี้

### 2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปวงกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น
- อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระจับกระเด้งไม่ชอบอยู่เฉย เป็นต้น
- อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้ก้ำมเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ

### 2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

- อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น
- อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง สนใจ เป็นต้น
- อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

### 2.3 พัฒนาการด้านสังคม

- อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบกลุ่มขนาด (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอกอย เป็นต้น
- อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอกอยตามลำดับก่อน - หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บของเล่นเข้าที่ได้ เป็นต้น
- อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมาย ร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

### 2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- อายุ 3 ปี ได้แก่ สำหรับสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน และต่างกัน ได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่าง ๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้รู้จักใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น
- อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น
- อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ้ง สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ - สกุล อายุ ตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ - เล่าเรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เริ่มเข้าใจสิ่งเป็นนามธรรม นับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

## 3. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

### 3.1 หลักการจัดประสบการณ์

3.1.1 จัดประสบการณ์การเล่น และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่



3.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและส่วน  
หนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วน  
หนึ่งของการจัดประสบการณ์

3.1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

### 3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

3.2.1 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุ  
วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.2 จัดประสบการณ์สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้  
ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว ตำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และ  
คิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระ  
การเรียนรู้

3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและ  
นำเสนอคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

3.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้  
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบ  
ร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

3.2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่  
หลากหลาย และอยู่ในวิถีของเด็ก

3.2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้  
ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์  
การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้น  
ในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

3.2.9 ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน  
สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3.2.10 จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการ  
เรียนรู้ของเด็ก เป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการ  
วิจัยในชั้นเรียน

#### 4. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

##### 4.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

4.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

4.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

4.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมในแต่ละวันต้องครอบคลุมดังต่อไปนี้

4.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

4.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม คอภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ฯลฯ

4.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

4.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

4.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมเป็นสำคัญ

4.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จัดประสบการณ์ให้เด็กโดยบูรณาการผ่านการเล่น เป็นการบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และทักษะกระบวนการ ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี/เล่นตามศูนย์ กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากการลงมือกระทำ และเกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นจึงมีความจำเป็น ที่จะต้องจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้เด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน การจัดกิจกรรม

หลัก 6 กิจกรรม เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ รู้จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงาน และอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

3. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ภาพ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่เด็กได้ คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์

4. กิจกรรมเสรี/เล่นตามศูนย์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ ภายในศูนย์เด็กเล็ก เช่น ศูนย์บล็อก ศูนย์หนังสือ ศูนย์ร้านค้า ศูนย์บ้าน เป็นต้น ศูนย์ต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่น ได้อย่างเสรี ตามความสนใจและความต้องการของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเพื่อออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ควร จัดให้เด็กได้เล่น เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นสมมติในบ้านจำลอง การเล่นในศูนย์ช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกมการละเล่น

6. เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ สามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ฯลฯ

## 5. โภชนาการสำหรับเด็ก

เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการ ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้แก่

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์	ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ กุ้ง ปลา เครื่องใน เช่น ตับ ปอด หัวใจ ไช้ต่าง ๆ ถั่วเมล็ดแห้งต่าง ๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และอาหารที่ทำจากถั่ว นม และผลิตภัณฑ์จากนม	ช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมร่างกาย ส่วนที่สึกหรอ เครื่องในช่วยสร้างและบำรุงโลหิต นมช่วยสร้างกระดูกและฟัน เนื้อสัตว์ ประเภทอาหารทะเล ช่วยป้องกันโรคคอพอกเด็กอยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหารหมู่นี้มาก
หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง	ได้แก่ ข้าวต่าง ๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว แป้งต่าง ๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งมันสำปะหลังและอาหารที่ทำจากแป้ง เช่น ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ ขนมจีน ขนมปัง หัวเผือก มันต่าง ๆ	ให้กำลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีแรงเคลื่อนไหวทำงานได้
หมู่ที่ 3 ผักใบเขียว เหลือง	ได้แก่ ผักใบเขียวเหลืองและผักเป็นหัวต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง กระถิน ตำลึง ฟักทอง กะหล่ำปลี มะเขือต่าง ๆ	บำรุงสุขภาพทั่วไปให้แข็งแรง บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน สร้างและบำรุงโลหิต ช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่นได้เต็มที่ และมีเส้นใยเป็นกาก ช่วยให้การขับถ่ายสะดวก
หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ	ได้แก่ ผลไม้สดต่าง ๆ เช่น มะละกอ กล้วย ส้ม มะม่วง ฝรั่ง	ช่วยบำรุงสุขภาพ และป้องกันโรคต่าง ๆ ช่วยให้ร่างกายสดชื่น บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน
หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์ และพืช	ได้แก่ ไขมันจากสัตว์ เช่น ไขมันหมู ไขมันไก่ ไขมันจากพืช เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันงา กะทิ	อาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูงและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ เป็นตัวช่วยละลายวิตามินหลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

## มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ
2. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น ระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯ และชุมชน
3. มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้โดยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือแผ่นพับ การไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ
4. มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น
5. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานดังนี้
  - 5.1 การสมทบการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล
  - 5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรภาครัฐอื่น
  - 5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือมีผู้อุทิศให้
6. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานศึกษา และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
7. จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

นางสาวสุชาดา สมสวนจิต(2547) วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านอาคาร สถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนโดยภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

นายอัครเดช วรหาญ ค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องความสามารถในด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง ในความคิดเห็นของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและระดับปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก โดยในส่วนของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบไปด้วยคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. พนักงานส่วนตำบล ผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นที่ตรงกันในเรื่องความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารจัดการศูนย์ และด้านบุคลากร ส่วนด้านงบประมาณมีความเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนในความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กเห็นว่า ความคิดเห็นด้านความสามารถของบุคลากร และงบประมาณมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านความการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ปกครองเด็กเล็กมีความพึงพอใจในการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

วรลักษณ์ มนต์เชื้อศิริ (2543) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับในด้านการรับ โอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 3 ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่พร้อมที่จะรับโอนงานพัฒนาชุมชน ด้วยเหตุผลที่ว่า บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการบริหารกิจกรรม โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาเด็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกระบวนการรายละเอียดปลีกย่อยมากมาย ประกอบกับไม่มีอัตราเจ้าหน้าที่วิชาการในเรื่องนี้ และยังไม่เข้าใจในเรื่องของการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้ผล การศึกษาดังกล่าวยังพบว่า คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังมีระดับ การศึกษาน้อยขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของขั้นตอนวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน และ

องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีเจ้าหน้าที่จะรับผิดชอบ ดูแลกิจกรรมต่างๆ ได้ เรื่องของงบประมาณนอกจากไม่เพียงพอแล้วการกระจายอำนาจด้านการเงิน การคลัง ยังไม่มีความชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้ศึกษาผลการดำเนินการถ่ายโอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับถ่ายโอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ส่วนใหญ่ใช้สถานที่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานที่ประสานความร่วมมือในการถ่ายโอนมีความร่วมมือกันดี การพัฒนาครู/พี่เลี้ยง ใช้วิธีศึกษาคูงานในโรงเรียนอนุบาลอำเภอมากที่สุด อบต. ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในการดูแลช่วยเหลือแนะนำด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อบต. ร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินการด้านสื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอบต. ดำเนินการด้านงบประมาณด้วยตนเองมากที่สุด ในด้านปัญหาการถ่ายโอนอนุบาล 3 ขวบ ผลการศึกษาพบว่า อบต. และเทศบาล มีปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณ ขาดความรู้ งานล่าช้า ยังไม่มีความพร้อมทุกด้าน ขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่องและไม่ชัดเจน อาหารเสริม(นม)/อาหารกลางวันไม่มีคุณภาพ ยังไม่พร้อมด้านอาคารสถานที่ ไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังไม่มีความพร้อมด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรื่องเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่มีปัญหาด้านการรับการถ่ายโอน เนื่องจาก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่ตรงกับการพัฒนาเด็ก ยังไม่พร้อมด้านอาคาร สถานที่ เพราะส่วนใหญ่ใช้อาคารของโรงเรียน และขาดงบประมาณ ซึ่งอบต. จะดำเนินงานด้านงบประมาณของอบต. เองมากที่สุด และยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยเท่าที่ควร ยังไม่มีความพร้อมด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. ประชากร

ในการศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ปีงบประมาณ 2551 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำนวน 23 แห่ง โดยแยกเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 23 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 15 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก 65 คน

#### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากที่จัดตั้งขึ้นใหม่ 3 ศูนย์และที่ได้รับการถ่ายโอนจาก สำนักเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 4 ศูนย์ กรมพัฒนาชุมชน 15 ศูนย์ ซึ่งกำหนดขนาดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 22 แห่ง โดยแยกเป็นผู้บริหารศูนย์ 22 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 14 คน ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก 57 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ประเภทของศูนย์	ประเภทของประชากร	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1.	ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่	ผู้บริหาร	3	3
		คณะกรรมการศูนย์	15	14
		ครูผู้ดูแลเด็ก	9	9
2.	ศูนย์ที่ถ่ายโอน	ผู้บริหาร	20	19
		คณะกรรมการศูนย์	*	*
		ครูผู้ดูแลเด็ก	56	48
รวม			103	93

\* ศูนย์ที่ถ่ายโอนไม่มีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ในด้านต่างๆ สำหรับสอบถามผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 93 คน แบบสอบถามประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 11 ข้อ
  - ตอนที่ 2. ข้อมูลด้านงานบุคลากรและการบริหารจัดการ จำนวน 9 ข้อ
  - ตอนที่ 3. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำนวน 12 ข้อ
  - ตอนที่ 4. ข้อมูลด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 16 ข้อ
  - ตอนที่ 5. ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน จำนวน 12 ข้อ
  - ตอนที่ 6. ข้อมูลปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 ข้อ
- แบบสอบถามดังกล่าวมีลำดับการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารประกอบด้วยมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้าน โดยกำหนดส่วนมาตรฐานในแต่ละด้าน เพื่อนำมากำหนดเป็นรายการข้อคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐาน

3.2 สร้างเครื่องมือแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิดโดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ระบุตัวแปร นิยามตัวแปรและประเด็นคำถามกำหนดรูปแบบของคำถาม ร่างคำถามให้ชัดเจนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3.3 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ(ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความครอบคลุมเชิงเนื้อหา พิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร  $IOC = \frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา  
 $\sum R$  หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ  
 N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

มีค่าความตรงเนื้อหาเท่ากับ 0.97 (ภาคผนวก ข) ได้แบบสอบถามดังภาคผนวก ค

3.4 การทดสอบเครื่องมือ จากการส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วยขวางขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เพื่อทดสอบความเข้าใจในข้อคำถามของแบบสอบถามงานวิจัย เพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.5 ส่งแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการศึกษา

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

4.3 ส่งแบบสอบถามการวิจัยการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดเวลาเก็บข้อมูล

4.4 การติดตามแบบสอบถาม เมื่อครบกำหนดเวลาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังไม่ส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ติดตามสอบถามทางโทรศัพท์และไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

4.5 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 93 ชุด และได้รับเอกสารคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 93 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

## 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จากการนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณา ตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง และได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านงานบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 5. การวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 6. การวิเคราะห์ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด จำนวน 93 ชุด โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ตามประเภทของศูนย์ระหว่างศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ กับศูนย์ที่ถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

## ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้ตอบแบบสอบถามการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำนวน 93 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 76.34 และมีอายุระหว่าง 25-55 ปีนั้น พบว่ามีอายุ 45-54 ปี มากที่สุด วุฒิการศึกษาส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นส่วนมากร้อยละ 82.80 และส่วนมากได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็ก ถึงร้อยละ 68.82 การศึกษาการดำเนินงานครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเภทถ่ายโอน จำนวน 19 แห่ง และเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเภทจัดตั้งขึ้นใหม่ จำนวน 3 แห่ง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารศูนย์ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	22	23.66
หญิง	71	76.34
รวม	93	100
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	6	6.45
25 – 34 ปี	17	18.28
35 – 44 ปี	23	24.73
45 – 54 ปี	26	27.96
มากกว่า 55 ปี	21	22.58
รวม	93	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	37	39.78
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	48	51.61
สูงกว่าปริญญาตรี	8	8.6
รวม	93	100
ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็ก		
มี	77	82.8
ไม่มี	16	17.2
รวม	93	100
การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็ก		
ได้รับ	64	68.82
ไม่ได้รับ	29	31.18
รวม	93	100
ประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
จัดตั้งขึ้นใหม่	3	13.64
ถ่ายโอน	19	86.36
รวม	22	100

## ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะจำแนกข้อมูลการดำเนินงานตามด้านต่างๆ 4 ด้าน

### 2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ดังแสดงในตารางที่ 4.2 พบว่า ในปีงบประมาณ 2551 บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ได้รับการฝึกอบรมเป็นจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 76.34 ซึ่งได้รับการฝึกอบรมเรื่อง เทคนิคการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรพัฒนาผู้ดูแลเด็กของปฐมวัยมากที่สุด และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย การผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย นิทานสำหรับเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสมอง การส่งเสริมพัฒนาการ IQ และ EQ และที่ได้รับการอบรมน้อยที่สุดเรื่อง การเรียนแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 8.11 ตามลำดับ ส่วนการได้รับการนิเทศของผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเกณฑ์ปานกลางร้อยละ 60.22 และไม่ได้รับการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 39.78 มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากร มีการจัดทำแผนงานและโครงการในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ ในเกณฑ์มากที่สุดร้อยละ 100 และมีการประเมินบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยนักวิชาการและผู้บริหารศูนย์ มีการดำเนินการส่งบุคลากรที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา โดยส่งอบรมในหลักสูตรต่างๆ และส่งเรียนต่อให้ตรงกับสายงาน มีการใช้แหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อการพัฒนาตนเองหรือในงาน ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองมาจากข้อมูลที่ได้จากการอบรมมากที่สุด รองลงมาคือแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น รายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับเด็กเล็ก ข่าวทางการศึกษาและอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2



ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายชื่อ

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ในปีงบประมาณ 2551 ท่านได้รับการฝึกอบรมหรือไม่		
ไม่ได้รับ	22	23.66
ได้รับ	71	76.34
รวม	93	100
2. ได้รับการฝึกอบรมเรื่องใดบ้างในปีงบประมาณ 2551		
เทคนิคการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยพัฒนาผู้ดูแลเด็ก	35	39.18
การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสมอง	14	9.46
การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	18	12.16
นิทานสำหรับเด็ก	15	10.14
การเขียนแผนการสอน	12	8.11
การผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย	17	11.49
การส่งเสริมพัฒนาการ IQ และ EQ	14	9.46
รวม	148	100
3. ในปีงบประมาณ 2551 ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศหรือไม่		
ไม่ได้รับ	37	39.78
ได้รับ	56	60.22
รวม	93	100
4. มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯหรือไม่		
ไม่มี	0	0
มี	93	100
รวม	93	100
5. มีการจัดทำแผนงานและโครงการในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯหรือไม่		
ไม่ได้จัดทำ	0	0
จัดทำ	93	100
รวม	93	100

## ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
6. มีการประเมินบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร		
ไม่มี	33	35.48
มี โดย นักวิชาการและผู้บริหารศูนย์ฯ	60	64.52
รวม	93	100
7. มีการดำเนินการบุคลากรที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาหรือไม่อย่างไร		
ไม่มีการดำเนินการ	0	0
มีการดำเนินการ โดย ส่งอบรมในหลักสูตรต่างๆ	78	83.87
ส่งเรียนต่อให้ตรงสายงาน	15	16.13
รวม	93	100
8. ใช้แหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อการพัฒนาตนเองหรือในงาน		
ใช่	59	63.44
ไม่ได้ใช่	34	39.56
รวม	93	100
9. แหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง		
แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น	24	25.80
ข้อมูลที่ได้จากการอบรม	27	29.03
รายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับเด็กเล็ก	16	17.20
ข่าวทางการศึกษา	13	13.98
อินเทอร์เน็ต	13	13.98
รวม	93	100

## 2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ผลการวิเคราะห์ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังแสดงในตารางที่ 4.3 พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ร้อยละ 94.62 ตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีความเหมาะสม ได้แก่ มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวมากถึงร้อยละ 75.27 และมีลักษณะสองชั้น ร้อยละ 24.73 สำหรับสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กเล็กในศูนย์ จัดเป็น 2 ประเภทได้แก่ การจัดรวมในลักษณะเป็นห้องอเนกประสงค์ร้อยละ 40.86 และการจัดในลักษณะแยกเป็นห้องเฉพาะ เช่น บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร ที่สำหรับเล่นและห้องส้วม ร้อยละ 59.14 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็กมากถึงร้อยละ 95.70 ส่วนกรณีสภาพของสนามและเครื่องเล่น กลางแจ้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ไม่มีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็กอย่างเพียงพอ จึงมีการดำเนินการแก้ไข โดยใช้สนามฟุตบอลของโรงเรียน ปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับสถานที่ ใช้ห้องอเนกประสงค์และจัดกิจกรรมในห้องเรียน ตามลำดับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนมากร้อยละ 73.12 มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารเหมาะสมและปลอดภัยมากถึงร้อยละ 91.40 สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภายในศูนย์เด็กเล็กนั้น มีเครื่องใช้สำหรับนอน เหมาะสมกับวัย มากที่สุด รองลงมาคือ มีตู้ โต๊ะ เก้าอี้/ชั้นวางสิ่งของอย่างเพียงพอ และมีน้ำดื่ม สำหรับเด็กเล็ก ภาชนะในการรับประทานอาหารที่สะอาดและเครื่องชั่งน้ำหนัก – ที่วัดส่วนสูงได้ตามมาตรฐาน ตามลำดับ ส่วนในเรื่องมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม มากที่สุด รองลงมาได้มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงและติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงกว่าพื้น 1.50 ม. ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในอาคารและมีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์การปฐมพยาบาล ตามลำดับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมการป้องกันอุบัติเหตุและมีการฝึกอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในระดับค่อนข้างมาก ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ  
ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัด  
นครปฐม รายข้อ

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กตั้งอยู่ในอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย		
ไม่เหมาะสม	5	5.38
เหมาะสม	88	94.62
รวม	93	100
2. ลักษณะของอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ชั้นเดียว	69	75.27
สองชั้น	23	24.73
รวม	93	100
3. ลักษณะของสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กเล็กในศูนย์		
จัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์	38	40.86
จัดแยกเป็นห้องเฉพาะ เช่น บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร ที่สำหรับเล่น และห้องส้วม	55	59.14
รวม	93	100
4. มีพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสมกับเด็ก		
ไม่เหมาะสม	4	4.30
เหมาะสม	89	95.70
รวม	93	100
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็ก		
ไม่มี	37	39.78
มี	56	60.22
รวม	93	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
6. สภาพของสนามและเครื่องเล่นกลางแจ้ง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
มีเครื่องเล่นเพียงพอและแข็งแรง ปลอดภัย	22	23.66
มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน	68	73.12
ไม่มีเครื่องเล่น	3	3.23
รวม	93	100
7. กรณีที่ไม่มีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็ก มีดำเนินการแก้ไข		
ใช้สนามฟุตบอลของโรงเรียน	25	26.88
ปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับสถานที่	14	15.05
ในห้องเรียน	8	8.60
ห้องอเนกประสงค์	11	11.83
รวม	93	100
8. การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร เหมาะสมและปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร		
เหมาะสมและปลอดภัย	85	91.40
ไม่เหมาะสม	8	8.60
รวม	93	100
9. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภายในศูนย์เด็กเล็ก		
ตู้ โต๊ะ เก้าอี้/ชั้นวางสิ่งของอย่างเพียงพอ	62	20.67
เครื่องใช้สำหรับนอนเหมาะสมกับวัย	86	28.67
ภาชนะในการรับประทานอาหารที่สะอาด	47	16.67
มีน้ำดื่มสำหรับเด็กเล็ก	62	20.67
เครื่องชั่งน้ำหนัก - ที่วัดส่วนสูง ได้ตามมาตรฐาน	43	14.33
รวม	300	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
10. มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในอาคาร	37	16.09
ติดตั้งเครื่องดับเพลิง	56	24.35
ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงกว่าพื้น 1.50 ม.	42	18.26
มีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์การปฐมพยาบาล	32	13.91
ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม	63	27.39
รวม	230	100
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมการป้องกันอุบัติเหตุ		
ไม่มี	34	36.56
มี	56	63.44
รวม	93	100
12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น		
ไม่มี	21	22.58
มี	72	77.42
รวม	93	100

### 2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 4.4 พบว่า เด็กที่ได้รับเข้ามาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุระหว่าง 2 – 4 ขวบ มากที่สุด ซึ่งผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะผู้ปกครอง โดยยึดหลักสูตรกรมการปกครองท้องถิ่น ได้มีการประเมินหลักสูตรและกิจกรรม ร้อยละ 100 มีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็ก โดยวิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล มากที่สุดร้อยละ 48.39 รองลงมาคือ การสังเกต การสนทนาและการสัมภาษณ์ ตามลำดับ สำหรับสื่อและอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นส่วนใหญ่มีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย แต่ที่มีไม่เพียงพอและไม่ค่อยเหมาะสมกับวัย มีร้อยละ 9.68 เท่านั้น ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก เป็นสื่อธรรมชาติ มากที่สุด ร้อย

ละ 35.19 รองลงมา คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น บัตรคำ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ เป็นต้น ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศทางวิชาการ เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 60.22 และผู้ที่นิเทศงานทางวิชาการให้แก่ผู้ดูแลเด็กเล็ก คือ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสุขภาพโดยรวมร้อยละ 86.02 ในด้านสุขภาพปากและฟัน มากที่สุดร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ สุขภาพด้านตา หู จมูก และโรคผิวหนัง ตามลำดับ ซึ่งผู้ที่ตรวจสุขภาพเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่อนามัยชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุข ตามลำดับ ได้มีการติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 80.65 โดยมีการรายงานพัฒนาการต่างๆ ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมดมีผู้ดูแลเรื่องโภชนาการ ได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก และหัวหน้าศูนย์ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายข้อ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1. เด็กที่รับเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุตั้งแต่		
อายุระหว่าง 2 – 4 ขวบ	48	51.61
อายุระหว่าง 4 – 6 ขวบ	45	48.39
รวม	93	100
2. ผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ผู้บริหารศูนย์ฯ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และผู้ปกครอง โดยยึดหลักสูตรกรมการปกครองท้องถิ่น		
3. มีการประเมินหลักสูตร และกิจกรรม หรือไม่		
ไม่มี	0	0
มี	93	100
รวม	93	100
4. มีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กหรือไม่		
ไม่มี	38	40.86
มี	55	59.14
รวม	93	100

## ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
5. วิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
การสังเกต	24	25.81
การสนทนา	13	13.98
การสัมภาษณ์	11	11.83
การตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล	45	48.39
รวม	93	100
6. สื่อและอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
มีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย	44	47.31
มีเพียงพอแต่ไม่ค่อยเหมาะสมกับวัย	17	18.28
มีไม่เพียงพอแต่เหมาะสมกับวัย	23	24.73
มีไม่เพียงพอและไม่ค่อยเหมาะสมกับวัย	9	9.68
รวม	93	100
7. ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่		
สื่อธรรมชาติ	76	35.19
สื่อวัสดุอุปกรณ์	42	19.44
สื่อเทคโนโลยี	18	8.33
สื่อสิ่งพิมพ์	38	17.59
สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น บัตรคำ	29	13.43
สื่ออื่น ๆ	13	6.02
รวม	216	100
8. ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศทางวิชาการ หรือไม่		
ไม่ได้รับ	37	39.78
ได้รับ	56	60.22
รวม	93	100



## ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
9. ใครคือผู้ที่มานิเทศงานทางวิชาการแก่ผู้ดูแลเด็กเล็ก		
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7	12.50
ศึกษานิเทศก์	26	46.43
นักวิชาการ	23	41.07
รวม	56	100
10. เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสอบสภาพหรือไม่		
ไม่ได้รับ	13	13.98
ได้รับ	80	86.02
รวม	93	100
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสอบสภาพในด้านใดบ้าง		
ปากและฟัน	56	53.33
ตา หู จมูก	26	24.76
ผิวหนัง	23	21.90
รวม	105	100
12. ผู้มาตรวจสอบสภาพเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	46	33.82
เจ้าหน้าที่อนามัยชุมชน	34	25.00
อาสาสมัครสาธารณสุข	18	13.24
เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาล	38	27.94
รวม	136	100
13. การติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ไม่มี	18	19.35
มี โดยผู้ดูแลเด็ก	75	80.65
รวม	93	100
14. การรายงานพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ		
ไม่มีการรายงาน	0	00
มีการรายงาน	93	100
รวม	93	100

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
15. มีผู้ดูแลเรื่องโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่		
ไม่มี	0	00
มี โดย หัวหน้าศูนย์และผู้ดูแลเด็ก	100	100
รวม	93	100

#### 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ผลการวิเคราะห์ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ดังแสดงในตาราง ที่ 4.4 พบว่า ส่วนใหญ่ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การวางแผนพัฒนาศูนย์ฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.02 รองลงมา คือ บริหารศูนย์ฯ ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ฯ และปฏิบัติงานศูนย์ฯ ตามลำดับ ส่วนด้านการสนับสนุนของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ สนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้ มากที่สุดร้อยละ 44.54 รองลงมา คือ สนับสนุนด้านแรงงาน และสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามลำดับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอกถึงร้อยละ 72.03 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบโดยวิธีจัดประชุมชี้แจง มากที่สุดร้อยละ 53.70 รองลงมา คือ จัดทำเอกสาร คู่มือ และออกไปพบปะชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนมากถึงร้อยละ 90.32 ในเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009 พัฒนาการ/การเปลี่ยนแปลงของเด็กเล็ก และยาเสพติด เป็นต้น มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่าย คือ 1. ผู้บริหารโรงเรียน / ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน 2. หัวหน้าศูนย์/ศึกษานิเทศก์/ นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ 3. นักวิชาการ อบต. / นายกองตำบลบริหารส่วนตำบล จากหน่วย ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ใช้ประโยชน์จากชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือ แหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็ก มากถึงร้อยละ 93.55 ได้แก่ จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน /นอกสถานที่ มากที่สุดถึงร้อยละ 93.55 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน  
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม  
รายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ไม่มี	26	27.97
มี	67	72.03
รวม	93	100
2. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
บริหารศูนย์ฯ	27	25.47
วางแผนพัฒนาศูนย์ฯ	35	33.02
ปฏิบัติงานศูนย์ฯ	19	17.92
ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ฯ	25	23.58
รวม	106	100
3. ชุมชนเข้ามาสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
สนับสนุนด้านแรงงาน	37	31.09
สนับสนุนด้านงบประมาณ	29	24.37
สนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้	53	44.54
รวม	119	100
4. ศูนย์ฯได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงาน ภายนอก		
ไม่มี	26	27.97
มี	67	72.03
รวม	93	100
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ		
ไม่มี	18	19.35
มี	75	80.65
รวม	93	100

## ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบโดยวิธี		
จัดประชุมชี้แจง	58	53.70
จัดทำเอกสาร คู่มือ	32	29.63
ออกไปพบชุมชน	18	16.67
รวม	108	100
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน		
ไม่มี	9	9.68
มี	84	90.32
รวม	93	100
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องใด		
การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	53	36.55
พัฒนาการ/การเปลี่ยนแปลงของเด็กเล็ก	38	26.21
ยาเสพติด	23	15.86
โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009	31	27.38
รวม	145	100
9. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่ายหรือไม่		
ไม่มี	21	22.58
มี	72	77.42
รวม	119	100
10. ตัวแทน 3 ฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ		
1. ผู้บริหาร โรงเรียน /ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน		
2. หัวหน้าศูนย์ /ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ		
3. นักวิชาการ อบต. / นายก อบต. จากหน่วย ผู้แทนจาก อปท.		

## ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
11. ท่านได้ใช้ประโยชน์จากชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็กหรือไม่		
ไม่ได้ใช้	6	6.45
ได้ใช้	87	93.55
รวม	93	100
12. ชุมชนมีการแหล่งเรียนรู้สำหรับการพัฒนาประสบการณ์ของเด็กเล็ก		
ไม่มี	6	6.45
มี คือ จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน	87	93.55
รวม	93	100

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก  
องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ตามประเภทของศูนย์  
ระหว่างศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่กับศูนย์ที่ถ่ายโอน**

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะจำแนกข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามด้านต่างๆ 4 ด้านตามประเภทของศูนย์ระหว่างศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่กับศูนย์ที่ถ่ายโอน

**2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ** ผลการวิเคราะห์ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ดังแสดงในตารางที่ 4.6 พบว่า

1) ในปีงบประมาณ 2551 บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 76.34 และไม่ได้รับการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 23.66 บุคลากรของศูนย์ถ่ายโอนได้รับการฝึกอบรม มากกว่า ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่

2) ในปี 2551 บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีการฝึกอบรมในภาพรวมมากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน ในเรื่อง การผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย นิทานสำหรับเด็ก การเรียนแผนการสอน แต่ศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการฝึกอบรมมากกว่า ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ในเรื่อง การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการด้านสมอง การส่งเสริมพัฒนา IQ และ EQ

3) ในปี 2551 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กที่ถ่ายโอนได้รับการนิเทศมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่

4) ในปี 2551 ศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่

5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีแผนงานหรือโครงการพัฒนาบุคลากรของศูนย์ มากที่สุดร้อยละ 100

6) ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีการประเมินบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีนักวิชาการและผู้บริหารศูนย์เป็นผู้ประเมิน แต่ศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการประเมินบุคลากรในศูนย์เด็กเล็กน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 50.75 และไม่มีการประเมินบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 49.25

7) ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีการดำเนินการส่งบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงคุณสมบัติอบรมระยะสั้น และส่งเรียนต่อให้ตรงตามสายงาน มากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน ส่วนการอบรมระยะยาวศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการดำเนินการมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่

8) ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีการใช้แหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อการพัฒนาตนเอง มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอน

9) แหล่งข้อมูลที่ศูนย์ตั้งใหม่ใช้เป็นประโยชน์มากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน คือข้อมูลที่ได้จากการอบรมข่าวทางการศึกษา แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนแหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองของศูนย์ถ่ายโอนใช้ประโยชน์มากกว่าศูนย์ที่ตั้งใหม่ คือ รายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับเด็กและอินเทอร์เน็ต ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำแนกตามประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ในปีงบประมาณ 2551 ท่านได้รับการฝึกอบรมหรือไม่						
ไม่ได้รับ	13	19.40	9	34.61	22	23.66
ได้รับ	54	80.60	17	65.39	71	76.34
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ปีงบประมาณ 2551 ได้รับการฝึกอบรม เรื่องใดบ้าง						
การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยพัฒนา						
ผู้ดูแลเด็ก	32	42.11	26	36.11	58	39.18
การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสมอง	9	11.84	5	6.94	14	9.46
การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	7	9.21	11	15.28	18	12.16
นิทานสำหรับเด็ก	7	9.21	8	11.11	15	10.14
การเขียนแผนการสอน	5	6.58	7	9.72	12	8.11
การผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย	8	10.53	9	12.50	17	11.49
การส่งเสริมพัฒนาการ IQ และ EQ	8	10.53	6	8.33	14	9.46
รวม	76	100	72	100	148	100
3. ในปีงบประมาณ 2551 ผู้ดูแลเด็กได้รับการนิเทศหรือไม่						
ไม่ได้รับ	23	34.33	14	53.85	37	39.78
ได้รับ	44	65.67	12	46.15	56	60.22
รวม	67	100	26	100	93	100
4. มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ ไม่						
ไม่มี	0	0	0	0	0	0
มี	67	100	26	100	93	100
รวม	67	100	26	100	93	100
5. มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการพัฒนาบุคลากรหรือไม่						
ไม่ได้จัดทำ	0	0	0	0	0	0
จัดทำ	67	100	26	100	93	100
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. มีการประเมินบุคลากรภายในศูนย์พัฒนา						
เด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร						
ไม่มี	33	49.25	0	0	33	35.48
มี โดย นักวิชาการและผู้บริหารศูนย์ฯ	34	50.75	26	100	60	64.52
รวม	67	100	26	100	93	100
7. มีการดำเนินการบุคลากรที่มีคุณสมบัติไม่						
ตรงตามวุฒิการศึกษาหรือไม่อย่างไร						
ไม่มีการดำเนินการ	0	0	0	0	0	0
มีการดำเนินการ ส่งอบรมหลักสูตรต่างๆ	57	85.07	21	80.77	78	83.87
ส่งเรียนต่อให้ตรงสายงาน	10	14.93	5	19.23	15	16.13
รวม	67	100	26	100	93	100
8. ใช้แหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อการพัฒนา						
ตนเองหรือในงาน						
ใช่	40	59.70	19	73.08	59	63.44
ไม่ได้ใช่	27	40.30	7	26.92	34	39.56
รวม	67	100	26	100	93	100
9. แหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นประโยชน์ในการ						
พัฒนาตนเอง						
แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น	17	25.37	7	26.92	24	25.8
ข้อมูลที่ได้จากการอบรม	17	25.37	10	38.46	27	29.03
รายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับเด็กเล็ก	13	19.40	3	11.54	16	17.2
ข่าวทางการศึกษา	9	13.43	4	15.38	13	13.98
อินเทอร์เน็ต	11	16.42	2	7.69	13	13.98
รวม	67	100	26	100	93	100



2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ราชข้อ จำแนก ความศูนย์เด็กเล็ก ดังแสดงในตารางที่ 4.7 พบว่า

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคารสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีความเหมาะสมในระดับมากทั้ง 2 ศูนย์
- 2) ลักษณะอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจะเป็นอาคารชั้นเดียวมากกว่า ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ที่เป็นอาคารสองชั้น
- 3) ลักษณะสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กเล็กในศูนย์ของศูนย์ที่ถ่ายโอนเป็นการ จัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์มากกว่าจัดเป็นห้องเฉพาะ ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีการจัดแยกเป็น ห้องเฉพาะมากกว่าจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์
- 4) ศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสมกับเด็กทั้ง 2 ศูนย์ไม่มีความแตกต่างกัน
- 5) ศูนย์ที่ถ่ายโอนมีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็กมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่
- 6) สภาพของสนามและเครื่องเล่นกลางแจ้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถ่ายโอนมีเครื่อง เล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มี เครื่องเล่นเพียงพอและแข็งแรงปลอดภัยมากกว่า
- 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนดำเนินการแก้ไขกรณีไม่มีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการ เล่นของเด็ก ได้แก่ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับสถานที่และใช้ห้องเอนกประสงค์ ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่แก้ไขโดยใช้สนามฟุตบอลของโรงเรียนและใช้พื้นที่ในห้องเรียน
- 8) การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารของทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ ตั้งขึ้นใหม่มีความเหมาะสมและปลอดภัยในภาพรวม
- 9) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภายในศูนย์เด็กเล็กทั้งสองประเภทศูนย์มีความ พร้อมใช้และสะดวกไม่มีความมีความแตกต่างกัน
- 10) มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจะเน้นการติดตั้ง ปลั๊กไฟให้สูงกว่าพื้น 1.50 เมตร ใช้วัสดุกันลื่นบริเวณห้องน้ำ - ห้องส้วม มีตู้เก็บและเครื่อง เวชภัณฑ์การปฐมพยาบาลส่วนมาตรการความปลอดภัยของศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ เน้น ติดตั้งเครื่อง ดับเพลิงเครื่องตัดไฟในอาคาร
- 11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการฝึกอบรมการ ป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก

12) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการฝึกอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น อยู่ในระดับมาก ดังแสดงตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำแนกตามประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
ไม่เหมาะสม	3	4.48	2	7.69	5	5.38
เหมาะสม	64	95.52	24	92.31	88	94.62
รวม	67	100	26	100	93	100
2. ลักษณะของอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ชั้นเดียว	57	85.07	12	46.15	69	75.27
สองชั้น	20	29.85	14	53.85	23	24.73
รวม	67	100	26	100	93	100
3. ลักษณะของสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม ให้เด็กเล็กในศูนย์						
จัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์	29	43.28	9	34.62	38	40.86
จัดแยกเป็นห้องเฉพาะ เช่น บริเวณ สำหรับนอน ที่ประกอบอาหารที่ รับประทานอาหาร ที่สำหรับเล่น และ ห้องส้วม	38	56.72	17	65.38	55	59.14
รวม	67	100	26	100	93	100
4. มีพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสมกับเด็ก						
ไม่เหมาะสม	2	2.99	2	7.69	4	4.3
เหมาะสม	65	97.01	24	92.31	89	95.7
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีพื้นที่กลางแจ้ง สำหรับการเล่นของเด็ก						
ไม่มี	24	35.82	13	50.00	37	39.78
มี	43	64.18	13	50.00	56	60.22
รวม	67	100	26	100	93	100
6. สภาพของสนามและเครื่องเล่น กลางแจ้ง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเครื่องเล่นเพียงพอและแข็งแรง						
ปลอดภัย	10	14.93	12	46.15	22	23.66
มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการ ปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน	55	82.09	13	50.00	68	73.12
ไม่มีเครื่องเล่น	2	2.99	1	100	3	3.23
รวม	67	100	26	100	93	100
7. ดำเนินการแก้ไข กรณีที่ไม่มีพื้นที่ กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็ก						
ใช้สนามฟุตบอลของโรงเรียน	14	20.90	11	42.31	25	26.88
ปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสม						
กับสถานที่	27	40.30	7	26.92	34	15.05
ในห้องเรียน	10	14.93	5	19.23	15	8.6
ห้องอเนกประสงค์	16	23.88	3	11.54	19	11.83
รวม	67	100	26	100	93	100
8. การจัดสิ่งแวดลอมทั้งภายในและ ภายนอกอาคาร						
เหมาะสมและปลอดภัย	62	92.54	23	88.46	85	91.4
ไม่เหมาะสม	5	7.46	3	11.54	8	8.6
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภายใน						
ศูนย์เด็กเล็ก						
ตู้ โต๊ะ เก้าอี้/ชั้นวางสิ่งของมืออย่างเพียงพอ	39	25.16	23	15.03	62	20.67
เครื่องใช้สำหรับนอนเหมาะสมกับวัย	45	29.03	41	26.80	86	28.67
ภาชนะในการรับประทานอาหารที่สะอาด	21	13.55	26	16.99	47	16.67
มีน้ำดื่มสำหรับเด็กเล็ก	30	19.35	32	20.92	62	20.67
เครื่องชั่งน้ำหนัก – ที่วัดส่วนสูงได้ตาม มาตรฐาน	20	12.90	23	15.03	43	14.33
รวม	155	100	145	100	300	100
10. มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์						
พัฒนาเด็กเล็ก						
ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัยหรือ						
เครื่องตัดไฟภายในอาคาร	24	16.11	23	25.27	37	16.09
ติดตั้งเครื่องดับเพลิง	32	21.48	24	26.37	56	24.35
ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงกว่าพื้น 1.50 ม.	28	18.79	14	15.38	42	18.26
มีคู่มือและเครื่องเวชภัณฑ์การปฐม						
พยาบาล	20	13.42	12	13.19	32	13.91
ใช้วัสดุกันลื่นบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม	45	30.20	18	19.78	63	27.39
รวม	149	100	91	100	230	100
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมการ						
ป้องกันอุบัติเหตุ						
ไม่มี	22	32.84	12	46.15	34	36.56
มี	45	67.16	14	53.85	59	63.44
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมด้าน ปฐมพยาบาลเบื้องต้น						
ไม่มี	14	20.90	7	26.92	21	22.58
มี	53	79.10	19	73.08	72	77.42
รวม	67	100	26	100	93	100

2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายชื่อ จำแนกตามศูนย์เด็กเล็ก ดังแสดงในตารางที่ 4.8 พบว่า

- 1) เด็กที่รับเข้ามาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2 – 4 ขวบ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่รับเด็กอยู่ระหว่าง 4 – 6 ขวบ มากกว่า
- 2) ผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการประเมินหลักสูตรและกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 100
- 4) ศูนย์ถ่ายโอนจะมีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์มากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่
- 5) ศูนย์ถ่ายโอนใช้วิธีการสังเกตและการตรวจผลงานและการวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ใช้วิธีการสนทนา และการสัมภาษณ์
- 6) ศูนย์ถ่ายโอนมีสื่อและอุปกรณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีเพียงพอและไม่เหมาะสมกับวัย ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอและเหมาะสมกับวัย
- 7) ในการใช้สื่อสำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กในศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการใช้ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีการใช้สื่อธรรมชาติ สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น บัตรคำ และสื่ออื่น ๆ มากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน
- 8) ผู้ดูแลเด็กเล็กของทั้งสองประเภทศูนย์ได้รับการนิเทศจากนักวิชาการ คิดเป็นร้อยละ

9) ผู้นิเทศงานวิชาการแก่ผู้ดูแลเด็กของศูนย์ที่ถ่ายโอน ได้แก่ นักวิชาการมากกว่าศูนย์ที่ตั้งใหม่ ส่วนผู้นิเทศงานแก่ผู้ดูแลเด็กของศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ เป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารศูนย์มากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน

10) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ อยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 86.02

11) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งใหม่ได้รับการตรวจสอบสุขภาพเด็กในด้านปากและฟัน ตา จมูก มากกว่าศูนย์ที่ถ่ายโอน

12) ผู้มาตรวจสอบสุขภาพเด็กในศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ จาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ผู้มาตรวจสอบสุขภาพเด็กในศูนย์ที่ถ่ายโอน จาก เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาล , อามัยชุมชน

13) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการประเมินผลด้านสุขภาพเด็กในศูนย์โดยผู้ดูแลเด็กเล็ก

14) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการรายงานพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ ร้อยละ 100

15) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ มีผู้ดูแลเรื่องโภชนาการในศูนย์ ร้อยละ 100

16) ผู้ดูแลเรื่องโภชนาการของศูนย์ถ่ายโอน คือ ผู้ดูแลเด็ก ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ หัวหน้าศูนย์ ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายชื่อ จำแนกตามประเภทศูนย์เด็กเล็ก

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เด็กที่ได้เข้ามาอาศัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุตั้งแต่						
อายุระหว่าง 2 – 4 ขวบ	37	55.22	11	42.31	48	51.61
อายุระหว่าง 4 – 6 ขวบ	30	44.78	15	57.69	45	48.39
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะผู้ปกครอง โดยยึดหลักสูตรกรมการปกครองท้องถิ่น						
3. การประเมินหลักสูตร และกิจกรรม						
ไม่มี	0	0	0	0	0	0
มี	93	100	93	100	93	100
รวม	93	100	93	100	93	100
4. การประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็ก						
ไม่มี	24	35.82	14	53.85	38	40.86
มี	43	64.18	12	46.15	55	59.14
รวม	67	100	26	100	93	100
5. วิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
การสังเกต	18	26.87	6	23.08	24	25.81
การสนทนา	9	13.43	4	15.38	13	13.98
การสัมภาษณ์	5	7.46	6	23.08	11	11.83
การตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล	35	52.24	10	38.46	45	48.39
รวม	67	100	26	100	93	100
6. สื่อและอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
มีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย	29	42.65	15	57.69	44	47.31
มีเพียงพอแต่ไม่ค่อยเหมาะสมกับวัย	13	19.12	4	15.38	17	18.28
ไม่มีเพียงพอแต่เหมาะสมกับวัย	19	27.94	4	15.38	23	24.73
มีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับวัย	6	8.82	3	11.54	9	9.68
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก						
สื่อธรรมชาติ	34	30.63	42	40.00	76	35.19
สื่อวัสดุอุปกรณ์	22	19.82	20	19.05	42	19.44
สื่อเทคโนโลยี	10	9.01	8	7.62	18	8.33
สื่อสิ่งพิมพ์	25	22.52	13	12.38	38	17.59
สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น บัตรคำ	14	12.61	15	14.29	29	13.43
สื่ออื่น ๆ	6	5.41	7	6.67	13	6.02
รวม	111	100	105	100	216	100
8. ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศจากนักวิชาการ						
ไม่มี	26	38.81	11	42.31	37	39.78
มี	41	61.19	15	57.69	56	60.22
รวม	67	100	26	100	93	100
9. ผู้นิเทศงานวิชาการแก่ผู้ดูแลเด็กเล็ก						
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4	10.26	3	17.65	7	12.5
ศึกษานิเทศก์	18	46.15	8	47.06	26	46.43
นักวิชาการ	17	43.59	6	35.29	23	41.07
รวม	39	25.49	17	11.11	56	100
10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสุขภาพ						
ไม่ได้รับ	8	11.94	5	19.23	13	13.98
ได้รับ	59	88.06	21	80.77	80	86.02
รวม	67	100	26	100	93	100



ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการตรวจสอบสภาพในด้าน						
ปากและฟัน	29	51.79	27	55.10	56	53.33
ตา หู จมูก	8	14.29	18	36.73	26	24.76
ผิวหนัง	19	33.93	4	8.16	23	21.9
รวม	56	100	49	100	105	100
12. ผู้มาตรวจสอบสภาพเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	24	31.17	22	37.29	46	33.82
อนามัยชุมชน	21	27.27	13	22.03	34	25
อสม.	11	14.29	7	11.86	18	13.24
เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาล	21	27.27	17	28.81	38	27.94
รวม	77	100	59	100	136	100
13. การติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ไม่มี	12	17.91	6	23.08	18	19.35
มี โดยผู้ดูแลเด็ก	55	82.09	20	76.92	75	80.65
รวม	67	100	26	100	93	100
14. การรายงานพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ						
ไม่มีการรายงาน	0	0	0	0	0	0
มีการรายงาน	67	100	26	100	93	100
รวม	67	100	26	100	93	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ผู้ดูแลเรื่องโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่						
ไม่มี	0	0.00	0	0.00	0	0
มี	67	100	26	100	93	100
รวม	67	100	26	100	93	100
16. ผู้ดูแลเรื่องโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
หัวหน้าศูนย์	15	22.39	12	46.15	27	29.03
ผู้ดูแลเด็ก	52	77.61	14	53.85	66	70.97
รวม	67	100	26	100	93	100

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวมจากตารางที่ 4.9 พบว่า

การดำเนินงานจากระดับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ทั้ง 2 ประเภทศูนย์ ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ดังแสดงตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำแนกตามประเภทศูนย์

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก	ศูนย์ถ่ายโอน		ระดับการปฏิบัติ	ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		ระดับการปฏิบัติ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การจัดกิจกรรมประจำวันตามตารางที่กำหนด เช่น เคารพธงชาติ สวดมนต์ นอน ฯลฯ	3.97	.904	มาก	4.08	.891	มาก
2. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	3.84	.898	มาก	3.96	.871	มาก
3. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์	3.88	.844	มาก	4.04	.824	มาก
4. การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์	3.88	.826	มาก	4.04	.824	มาก
5. การจัดกิจกรรมเสรี	3.97	.852	มาก	3.77	.815	มาก
6. การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง	3.94	.868	มาก	3.81	.801	มาก
7. เกมการศึกษา	3.99	.879	มาก	4.19	.849	มาก
รวม	3.92	.876	มาก	3.98	.844	มาก

2.3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กแต่ละศูนย์จัดตั้งขึ้นใหม่ และศูนย์ที่ถ่ายโอน ในภาพรวม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานจากระดับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างศูนย์จัดตั้งขึ้นใหม่ และศูนย์ที่ถ่ายโอน ในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.239	1	1.239	.051	.822
	ภายในกลุ่ม	2217.557	91	24.369		
รวม		2218.796	92			

\*\* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายชื่อ จำแนกตามประเภทศูนย์เด็กเล็ก ดังแสดงในตารางที่ 4.9 พบว่า

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนได้รับการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนได้รับการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการดำเนินงานวางแผนพัฒนาศูนย์ ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์และปฏิบัติงานศูนย์ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ได้รับการมีส่วนร่วมจากชุมชนในเรื่องการบริหารศูนย์มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์ที่ถ่ายโอน
- 3) ชุมชนเข้ามาสนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนมากกว่าศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนด้านแรงงานและงบประมาณ มากกว่า
- 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอกในระดับมากเหมือนกัน
- 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ อยู่ในระดับมาก
- 6) ศูนย์ที่ถ่ายโอนมีการประชาสัมพันธ์ โดยวิธีประชุมชี้แจงจัดทำเอกสารคู่มือมากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์โดยวิธีออกไปพบชุมชน
- 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก
- 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนมีการจัดอบรม เรื่อง การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ขาดสติ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มีการจัดอบรม เรื่อง พัฒนาการของเด็กเล็ก โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009
- 9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่าย อยู่ในระดับมาก
- 10) ตัวแทน 3 ฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ 1. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน 2. หัวหน้าศูนย์/ศึกษานิเทศก์/ นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ 3. นักวิชาการ อบต. / นายองค์การบริหารส่วนตำบล จากหน่วยงาน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

11) บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

12) ชุมชนมีการใช้แหล่งเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลสำหรับการพัฒนาประสบการณ์ของเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม รายชื่อ จำแนกตามประเภทศูนย์เด็กเล็ก

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ชุมชน	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ไม่มี	15	22.39	11	42.31	26	27.97
มี	52	77.61	15	57.69	67	72.03
รวม	67	100.00	26	100.00	93	100
2. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
บริหารศูนย์ฯ	18	24.00	9	29.03	27	25.47
วางแผนพัฒนาศูนย์ฯ	25	33.33	10	32.26	35	33.02
ปฏิบัติงานศูนย์ฯ	14	18.67	5	16.13	19	17.92
ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ฯ	18	24.00	7	22.58	25	23.58
รวม	75	100.00	31	100.00	106	100
3. ชุมชนเข้ามาสนับสนุนในการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
สนับสนุนด้านแรงงาน	26	29.55	11	35.48	37	31.09
สนับสนุนด้านงบประมาณ	18	20.45	11	35.48	29	24.37
สนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้	44	50.00	9	29.03	53	44.54
รวม	88	100	31	100	119	100

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ชุมชน	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุน ด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงาน ภายนอก						
ไม่ได้รับ	17	25.37	9	34.62	26	27.97
ได้รับ	50	74.63	17	65.38	67	72.03
รวม	67	100	26	100	93	100
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินงานการ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ						
ไม่มี	11	16.42	7	26.92	18	19.35
มี	56	83.58	19	73.08	75	80.65
รวม	67	100	26	100	93	100
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินงานการ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบโดยวิธี						
จัดประชุมชี้แจง	32	56.14	26	50.98	58	53.7
จัดทำเอกสาร คู่มือ	17	29.82	15	29.41	32	29.63
ออกไปพบปะชุมชน	8	14.04	10	19.61	18	16.67
รวม	57	100.00	51	100.00	108	100
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอบรมให้ความรู้ แก่ชุมชน หรือไม่						
ไม่มี	5	7.46	4	15.38	9	9.68
มี	62	92.54	22	84.62	84	90.32
รวม	67	100.00	26	100.00	93	100

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	ศูนย์ถ่ายโอน		ศูนย์ตั้งขึ้นใหม่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องใด						
การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	24	39.34	29	34.52	53	36.55
พัฒนาการ/การเปลี่ยนแปลงของเด็กเล็ก	12	19.67	26	30.95	38	26.21
ยาเสพติด	12	19.67	11	13.10	23	15.86
โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009	13	21.31	18	21.43	31	27.38
รวม	61	100	84	100	145	100
9. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่ายหรือไม่						
ไม่มี	12	17.91	9	34.62	21	22.58
มี	55	82.09	17	65.38	72	77.42
รวม	67	100	26	100	119	100
10. ตัวแทน 3 ฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ						
1. ผู้บริหารโรงเรียน /ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน						
2. หัวหน้าศูนย์/ศึกษานิเทศก์/นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ						
3. นักพัฒนาชุมชน / นายก อบต. จากหน่วย ผู้แทนจาก อบต.						
11. ท่านได้ใช้ประโยชน์จากชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็กหรือไม่						
ไม่ได้ใช้	4	5.97	2	7.69	6	6.45
ได้ใช้	63	94.03	24	92.31	87	93.55
รวม	67	100	26	100	93	100
12. ชุมชนมีการแหล่งเรียนรู้สำหรับการพัฒนาประสบการณ์ของเด็กเล็ก						
ไม่มี	3	4.48	3	11.54	6	6.45
มี คือ การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน	64	95.52	23	88.46	87	93.55
รวม	67	100	26	100	93	100

#### ตอนที่ 4 ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองใน จังหวัดนครปฐม

ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองในจังหวัดนครปฐม จะนำเสนอในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า ค่าความถี่สูงสุดที่ 3 อันดับ ได้แก่ 1) ผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความรู้ทางวิชาการสำหรับเด็ก 2) ครูจบเอกปฐมวัยมีน้อย 3) ไม่มีนักวิชาการ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัญหาที่พบทางด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่มีนักวิชาการ	18	29.51
2. ครูจบเอกปฐมวัยมีน้อย	20	32.79
3. ผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความรู้ทางวิชาการสำหรับเด็ก	23	37.70
<b>รวม</b>	<b>61</b>	<b>100</b>

4.2 ปัญหาด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ค่าความถี่สูงสุดที่ 3 อันดับ ได้แก่ 1) อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียน 2) สิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์เด็กมีมลพิษ 3) ไม่มีสนามเด็กเล่น ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ปัญหาที่พบทางด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียน	21	46.67
2. สิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์เด็กมีมลพิษ	15	33.33
3. สถานที่คับแคบไม่เพียงพอสำหรับทำกิจกรรม	3	6.67
4. ไม่มีสนามเด็กเล่น	6	13.33
<b>รวม</b>	<b>45</b>	<b>100</b>



4.3 ปัญหาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าค่าความถี่ที่สูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) สื่อ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ 2) อ้วนหรือผอมไป น้ำหนักไม่ได้ตามเกณฑ์ 3) เด็กไม่ทานข้าว ไม่ทานผัก ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัญหาที่พบทางด้านวิชาการและหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่มีหลักสูตรสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	9.62
2. สื่อ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ	16	30.77
3. อ้วนหรือผอมไป น้ำหนักไม่ได้ตามเกณฑ์	15	28.84
4. ผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้พัฒนาการเด็กพิเศษ	4	7.69
5. เด็กไม่ทานข้าว ไม่ทานผัก	12	23.08
<b>รวม</b>	<b>52</b>	<b>100</b>

4.4 ปัญหาที่พบทางด้านกรมีส่วนร่วมกัชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าค่าความถี่ที่สูงที่สุด 2 อันดับ ได้แก่ 1) คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย 2) คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ปัญหาที่พบทางด้านกรมีส่วนร่วมกัชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย	22	68.75
2. คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์	10	31.25
<b>รวม</b>	<b>32</b>	<b>100</b>

## บทที่ 5

### สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ในบทนี้จะกล่าวถึง การสรุปการวิจัย ผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

#### 1. สรุปการวิจัย

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

##### 1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ตามประเภทของศูนย์ ระหว่างศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ กับที่โอนมาจากพัฒนาชุมชน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

##### 1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

###### 1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำนวน 23 แห่ง โดยแยกเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 23 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 15 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก 65 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 22 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์ จำนวน 22 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 14 คน ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 57 คน

### 1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ตอนที่ 2. ข้อมูลด้านงานบุคลากรและการบริหารจัดการ
- ตอนที่ 3. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- ตอนที่ 4. ข้อมูลด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- ตอนที่ 5. ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
- ตอนที่ 6. ข้อมูลด้านปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

### 1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้แจกแบบสอบถามการวิจัย การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ผู้บริหารศูนย์ คณะกรรมการบริหารศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบ สมบูรณ์ นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความ สมบูรณ์แล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้ การหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว นำเสนอในรูปแบบตาราง

## 1.3 ผลการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม จำแนกข้อมูลการดำเนินงานตามด้าน

1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า ในปีงบประมาณ 2551 บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมได้รับการ ฝึกอบรม และได้รับการฝึกอบรมเรื่อง การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การ ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม คือ ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศจากนักวิชาการ มีการใช้แหล่งข้อมูล ภายนอกเพื่อการพัฒนาตนเอง หรือในงาน และแหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา ตนเอง มาจาก ข้อมูลที่ได้จากการอบรม และแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ที่เหมาะสม ลักษณะของอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีลักษณะชั้นเดียว สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กเล็กในศูนย์ จัดรวมเป็นห้องอนุบาลประเภท มีพื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสมกับเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็ก สภาพของสนามและเครื่องเล่นกลางแจ้ง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร เหมาะสมและปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภายในศูนย์เด็กเล็ก มีเครื่องใช้สำหรับนอนเหมาะสมกับวัย มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมการป้องกันอุบัติเหตุและฝึกอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าเด็กที่ได้เข้ามาอาศัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุตั้งแต่อายุระหว่าง 2 – 4 ขวบ ผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะผู้ปกครอง โดยยึดหลักสูตรกรมการปกครองท้องถิ่น มีการประเมินหลักสูตร และกิจกรรม มีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็ก วิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล สื่อและอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก เป็นสื่อธรรมชาติ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสุขภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจสุขภาพในด้านปากและฟัน มีการติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ดูแลเด็ก มีการรายงานพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ และมีผู้ดูแลเด็กดูแลเรื่องโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ โดยวิธีจัดประชุมชี้แจง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่อง การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009 มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่าย คือ 1. ผู้บริหารโรงเรียน /ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน 2. หัวหน้าศูนย์/ศึกษานิเทศก์/นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ 3. นักพัฒนาชุมชน /นายก อบต. จากหน่วย

ผู้แทนจาก อปท. มีแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งข้อมูล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งข้อมูลภายในชุมชน สำหรับพัฒนาประสบการณ์ของเด็กเล็ก

1.3.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ระหว่างศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวม พบว่า

1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่า บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนได้รับการฝึกอบรม เรื่อง การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรปฐมวัยพัฒนาผู้ดูแลเด็ก และได้รับการนิเทศจากนักวิชาการ มากกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มีการประเมินบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนักวิชาการและผู้บริหารศูนย์ มีการส่งบุคลากรเรียนให้ตรงสายงาน ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม และใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกในการพัฒนาตนเอง ซึ่งได้จากข้อมูลที่ได้จากการอบรมและแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอน

2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ประเภท คือศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ที่มีความเหมาะสม มีพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสมกับเด็ก การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารมีความเหมาะสมและปลอดภัย รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครบถ้วน มีมาตรการด้านความปลอดภัย ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม มีการฝึกอบรมการป้องกันอุบัติเหตุ และมีการฝึกอบรมด้านปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน แต่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนส่วนมากมีลักษณะอาคารเป็นชั้นเดียว และสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเป็นการจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่มีลักษณะอาคารสองชั้นและจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ

3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีการประเมินหลักสูตรและกิจกรรม ซึ่งมีผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรม ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ คณะกรรมการบริหารศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะผู้ปกครอง โดยยึดหลักสูตรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กของศูนย์ ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศจากนักวิชาการ ซึ่งผู้ทีมนิเทศงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการและผู้บริหารศูนย์ มีการรายงานพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ มีการตรวจสุขภาพเด็กเล็กภายในศูนย์ ด้านปากและฟัน ตา หู จมูกและผิวหนัง โดยมีผู้ที่มาตรวจสุขภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

อนามัยชุมชน มีการติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพของเด็ก โดยผู้ดูแลเด็ก มีผู้ดูแลเรื่องโภชนาการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ผู้ดูแลเด็ก เป็นส่วนใหญ่และหัวหน้าศูนย์ ส่วนการดำเนินงานของ ศูนย์ทั้งสองประเภทที่แตกต่างกัน ได้แก่เด็กที่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอน ส่วนมากมีอายุ ตั้งแต่ 2 – 4 ขวบ แต่ศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่เด็กที่เข้ามีอายุระหว่าง 4-6 ขวบ มากกว่า ในเรื่องสื่อและ อุปกรณ์ของศูนย์ที่ถ่ายโอน มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี ซึ่งมีไม่ เพียงพอและไม่เหมาะสมกับวัย แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มีการใช้สื่อธรรมชาติ และสื่อ อื่นๆ ซึ่งมีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย การประเมินพัฒนาการเด็กเล็กของศูนย์ที่ถ่ายโอน ส่วนมาก ใช้วิธีการตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ใช้วิธีสนทนาและสัมภาษณ์ มากกว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานจากระดับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัด ประสบการณ์ปฐมวัย เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ระหว่างศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่ถ่ายโอนได้รับการมีส่วนร่วมจากชุมชน ในเรื่อง วางแผนพัฒนาศูนย์ ประเมินผลการ ดำเนินงานศูนย์และปฏิบัติงานศูนย์ สนับสนุนในด้านแหล่งเรียนรู้ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้น ใหม่ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารศูนย์ และชุมชนสนับสนุนในด้านแต่ด้านแรงงานและ งบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ ที่ได้รับการ สนับสนุนจากชุมชน ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน คือ การได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียน การสอนจากหน่วยงานภายนอก มีการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนมีการประชาสัมพันธ์โดยประชุมชี้แจงจัดทำเอกสารคู่มือ ส่วนศูนย์พัฒนา เด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มีการประชาสัมพันธ์โดยวิธีออกไปพบชุมชน มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ ชุมชน มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จาก ตัวแทน 3 ฝ่าย คือ 1. ผู้บริหาร โรงเรียน /ผู้มีความรู้ความสามารถในชุมชน จากภาคประชาชน 2. หัวหน้าศูนย์/ ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการ จากหน่วยงานวิชาการ 3. นักวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบล / นายกองกิจการ บริหารส่วนตำบล จากหน่วยงาน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่าย โอนมีการจัดอบรม เรื่อง การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ยาเสพติด สำหรับศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่มีการจัดอบรม เรื่อง พัฒนาการของเด็กเล็ก โรคติดต่อ เช่น ไข้หวัด 2009 บุคลากรของศูนย์ฯ ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็กในท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3.3 ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองในจังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาที่พบทางด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความรู้ทางวิชาการสำหรับเด็ก ครูจบเอกปฐมวัยมีน้อย ไม่มีนักวิชาการ ปัญหาด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ได้แก่ อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์เด็กมีมลพิษ ไม่มีสนามเด็กเล่น ปัญหาด้านวิชาการและหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ สื่อ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ ภาวะเด็กอ้วนหรือผอมไปน้ำหนักไม่ได้ตามเกณฑ์ เด็กไม่ทานข้าว ไม่ทานผัก ปัญหาที่พบทางด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ

## 2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองในจังหวัดนครปฐม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งขึ้นใหม่และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนโดยภาพรวม มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองในจังหวัดนครปฐม เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย จึงดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ตรงตามมาตรฐาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรคือผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาเด็ก ได้แก่ การส่งเรียนต่อให้ตรงสายงานและส่งอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการนิเทศและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเตรียมพื้นฐานทักษะต่างๆทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยให้แก่เด็ก เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการดูแลปรับปรุงด้านสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และความปลอดภัยต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัด

ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมประจำวัน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การประเมินพัฒนาการของเด็กเล็ก การดูแลเรื่องโภชนาการของเด็กเล็ก โดยเจาะจงให้ตรงกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจาก หน่วยงานภายนอก จะเห็นได้จากหน่วยงานที่เข้ามาติดตามประเมินผลมาจากหลายหน่วยงาน ทั้ง ภาครัฐเอกชนและประชาชน

2.2 ในการเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ระหว่างศูนย์ที่ถ่ายโอนและศูนย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ ในภาพรวม พบว่า การดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน มีการดำเนินการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนมีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเห็นว่าศูนย์ ทั้ง 2 ประเภทอยู่ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวทางในการกำหนดการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ประเภทศูนย์จึงไม่มีความ แตกต่างในการดำเนินงานมากนัก และการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม มีความสอดคล้องกับงานค้นคว้าแบบอิสระ ของนาย อัครเดช วรหาญ พบว่าความสามารถในด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง ในความคิดเห็นของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและระดับ ปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก โดยในส่วนของบุคลากรขององค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งประกอบไปด้วยคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วน ตำบล ผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นที่ตรงกันในเรื่อง ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหาร จัดการศูนย์ และด้านบุคลากร ส่วนด้านงบประมาณมีความเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนในความคิดเห็น ของผู้ปกครองเด็กเล็กเห็นว่า ความคิดเห็นด้านความสามารถของบุคลากร และงบประมาณมี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วน ตำบลและผู้ปกครองเด็กเล็กมีความพึงพอใจในการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ ในระดับสูง

3. ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองใน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความรู้ทางวิชาการสำหรับเด็ก ครูจบเอกปฐมวัยมีน้อย เนื่องจากในการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กมาจากหน่วยงานอื่น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องรับมา



ทั้งหมดรวมทั้งผู้ดูแลเด็กด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะจบมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ เท่านั้น ส่วนที่ไม่มีนักวิชาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลดูแลเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยเท่าที่ควร ปัญหาด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียน เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนมากถ่ายโอนมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งใช้อาคารเรียนของโรงเรียนเป็นส่วนมาก และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีงบประมาณสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ สิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมลพิษจากสภาพบริบทของแต่ละที่ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่มีสนามเด็กเล่น เพราะส่วนใหญ่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่ไม่เป็นเอกเทศ จากปัญหาด้านวิชาการและหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า สื่อ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะไม่มีงบประมาณในด้านนี้เพียงพอ ส่วนเรื่องเด็กอ้วนหรือผอมไป น้ำหนักไม่ได้ตามเกณฑ์ เด็กไม่ทานข้าว ไม่ทานผัก เป็นปัญหาภาวะโภชนาการที่พบเป็นส่วนมาก เนื่องจากการมีนิสัยการกินอาหารของคนในปัจจุบันที่รับแต่อาหารที่ไม่มีประโยชน์จากผู้ปกครองทำให้ส่งผลถึงตัวเด็ก ปัญหาที่พบทางด้านกรมมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า คนในชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์

### 3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปแนวทางที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองในจังหวัดนครปฐม ได้ข้อเสนอแนะจากการค้นคว้าจากผลการวิจัย ดังนี้

#### 3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

3.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม พบว่า ไม่มีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็ก เพราะเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (Lieberman ,1991) องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการจัดหาพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กใน

สถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัดหรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลางแจ้ง การออกกำลังกายหรือกิจกรรมเคลื่อนไหว อย่างสม่ำเสมอ

3.1.2 จากปัญหาที่พบเกี่ยวกับภาวะโภชนาการของเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปรากฏว่าเด็กเล็กส่วนใหญ่มีน้ำหนักไม่ได้ตามเกณฑ์ เด็กอ้วนหรือผอมไป เด็กไม่ทานข้าว ไม่ทานผัก องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในด้านนี้ให้มาก โดยการเน้นการดูแลเรื่องอาหารให้เด็กเล็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่พร้อมอาหารเสริม (นม) อย่างเพียงพอต่อความต้องการ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพที่ดีส่งผลต่อพัฒนาการในด้านอื่นๆ

### 3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารพัฒนาศูนย์ของศูนย์พัฒนาเด็กองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป

3.2.2 ควรมีการศึกษายบทบาทการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน และแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย

**บรรณานุกรม**

## บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) *กระทรวงมหาดไทย* กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์  
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก  
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*
- มาณี ไชยธีรานุวัณศิริ *การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย บทบาทของสถานเลี้ยงดูเด็ก* หจก.อรุณการพิมพ์  
ส่วนการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น  
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549) *เอกสารประกอบการอบรมโครงการ  
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่นประจำปี 2549* ศูนย์ผลิตเอกสาร  
สำนักงานเลขาธิการกรม
- ส่วนการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น  
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2550 *ระเบียบ กฎหมาย  
และหนังสือการบริหารงานบุคคลครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น* ชุมชน  
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาท้องถิ่น  
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย *แนวทางการเสริมสร้างความ  
พร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*
- ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาท้องถิ่น  
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2550) *กฎหมาย ระเบียบและ  
หนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* สำนักพิมพ์  
เสมาธรรม กรุงเทพมหานคร
- ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาท้องถิ่น  
(2550) *แนวการจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่กระทรวงศึกษาธิการ  
กำหนด*

ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น  
(2550) สื่อประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์  
การศึกษาปฐมวัยสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร  
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการพัฒนากิจกรรมเยาวชน สำนักประสานและพัฒนาการจัดการ  
การศึกษาท้องถิ่น (2550) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย  
คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อุทุมพร จามรมานและจิระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2542) ระบบกลไกและประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดู  
ของภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย ทูลอดหนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข  
กระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2541

ภาคผนวก

**ภาคผนวก ก**

**ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ(แบบสอบถาม)**

## รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นายวรุณชาติ วงษ์ทับทิม  
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดทุ่งรี อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม  
 วุฒิกการศึกษา ศีลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งรี อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด  
 นครปฐม
2. ชื่อ นายไชยกาล เพชรชัด  
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 กลุ่มงานวัดและประเมินผล  
 ที่ว่าการอำเภอพุทธมณฑล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม  
 วุฒิกการศึกษา ศีลศาสตรมหาบัณฑิต เอกวัดผลและประเมินผล มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานวัดและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่  
 การศึกษานครปฐมเขต 2
3. ชื่อ นางจรรยาพร ขอดแก้ว  
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 กลุ่มงานวัดและประเมินผล  
 วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต เอกการวัดผลและประเมินผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานวัดและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่  
 การศึกษานครปฐมเขต 1





ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด  
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 20 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวรุณชาติ วงษ์ทับทิม

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)  
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870 โทรสาร. 0-2503-3566-7



ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด  
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 20 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายไชยากาล เพชรซัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร  
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง  
จังหวัดนครปฐม ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บ  
รวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้  
ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้อง  
กับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน  
วัดผลและประเมินผล ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือ  
การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น  
อย่างดีจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาอนุรักษ์)  
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870 โทรสาร. 0-2503-3566-7



ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด  
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 20 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางจรรยาพร ยอดแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร  
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง  
จังหวัดนครปฐม ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บ  
รวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้  
ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้อง  
กับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ  
ด้านวัดผลและประเมินผลได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง  
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน  
ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น  
อย่างดีจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาอนุรักษ์)  
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870 โทรสาร. 0-2503-3566-7

**ภาคผนวก ข**  
**ตารางการหาค่า IOC**

ตารางการหาค่า IOC						
ตอนที่	ข้อคำถามที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\frac{\sum R}{N}$	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1 (11 ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	+1	3/3	1.00
	5	+1	+1	+1	3/3	1.00
	6	+1	+1	+1	3/3	1.00
	7	+1	+1	+1	3/3	1.00
	8	+1	+1	+1	3/3	1.00
	9	+1	+1	+1	3/3	1.00
	10	+1	+1	+1	3/3	1.00
	11	+1	+1	+1	3/3	1.00
2 (9 ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	0	2/3	0.66
	5	+1	+1	0	2/3	0.66
	6	+1	+1	0	2/3	0.66
	7	+1	+1	0	2/3	0.66
	8	+1	+1	+1	3/3	1.00
	9	+1	+1	+1	3/3	1.00
3 (12 ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	+1	3/3	1.00
	5	+1	+1	+1	3/3	1.00
	6	+1	+1	+1	3/3	1.00

ตอนที่	ข้อคำถามที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\frac{\sum R}{N}$	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	7	+1	+1	+1	3/3	1.00
	8	+1	+1	+1	3/3	1.00
	9	+1	+1	+1	3/3	1.00
	10	+1	+1	+1	3/3	1.00
	11	+1	+1	+1	3/3	1.00
	12	+1	+1	+1	3/3	1.00
4 (16 ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	+1	3/3	1.00
	5	+1	+1	+1	3/3	1.00
	6	0	+1	+1	2/3	0.66
	7	0	+1	+1	2/3	0.66
	8	+1	+1	+1	3/3	1.00
	9	+1	+1	+1	3/3	1.00
	10	+1	+1	+1	3/3	1.00
	11	+1	+1	+1	3/3	1.00
	12	+1	+1	+1	3/3	1.00
	13	+1	+1	+1	3/3	1.00
	14	+1	+1	+1	3/3	1.00
	15	+1	+1	+1	3/3	1.00
	16	+1	+1	+1	3/3	1.00
5 (12 ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	+1	3/3	1.00
	5	+1	+1	+1	3/3	1.00

ตอนที่	ข้อคำถามที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\frac{\sum R}{N}$	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	6	+1	+1	+1	3/3	1.00
	7	+1	+1	+1	3/3	1.00
	8	+1	+1	+1	3/3	1.00
	9	+1	+1	+1	3/3	1.00
	10	+1	+1	+1	3/3	1.00
	11	+1	+1	+1	3/3	1.00
	12	+1	+1	+1	3/3	1.00
6 (4ข้อ)	1	+1	+1	+1	3/3	1.00
	2	+1	+1	+1	3/3	1.00
	3	+1	+1	+1	3/3	1.00
	4	+1	+1	+1	3/3	1.00

ค่าคะแนน	+1	หมายถึง	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด
ค่าคะแนน	0	หมายถึง	ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด
ค่าคะแนน	-1	หมายถึง	ข้อคำถามที่ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือสิ่งที่ต้องการวัด

\* ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.97

**ภาคผนวก ค**

**แบบสอบถาม**



**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**  
**เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล**  
**ในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม**

.....

**คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งคำตอบจากแบบสอบถามนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และนำเสนอในภาพรวม จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 ข้อ

3. ผู้วิจัยขอรับรองว่า คำตอบของท่านถือเป็นความลับ จึงขอความกรุณาท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง โดยผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

## แบบสอบถาม

## 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 เพศ  ชาย  หญิง

1.2 อายุ ..... ปี

1.3 วุฒิการศึกษา

 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สาขา ..... สูงกว่าปริญญาตรี สาขา .....

1.4 ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเล็ก

 มี  ไม่มี

1.5 ท่านได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กก่อนเข้ารับหน้าที่หรือไม่

 มี  ไม่มี

1.6 ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....

1.7 ชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล.....

1.8 ประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

 จัดตั้งขึ้นใหม่ ถ่ายโอนจากหน่วยงาน.....

1.9 วันและเวลาทำการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

1.10 จำนวนเด็กที่อยู่ในการดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ..... คน

1.11 จำนวนห้องเรียนทั้งหมด ..... ห้อง

## 2. ข้อมูลการดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

2.1 ในปีงบประมาณ 2551 ท่านได้เข้ารับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่

 ไม่ได้รับ  ได้รับ

2.2 ในปีงบประมาณ 2551 ท่านได้รับการฝึกอบรมเรื่องใดบ้าง

.....

2.3 ในปีงบประมาณ 2551 ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศหรือไม่

 ไม่ได้รับ  ได้รับ จาก.....

2.4 มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่

มี  ไม่มี

2.5 มีแผนงานหรือโครงการในการพัฒนาบุคลากรหรือไม่

มี  ไม่มี

2.6 มีการประเมินบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี  มี โดย ..... เป็นผู้ประเมิน

2.7 บุคลากรที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามวุฒิการศึกษามีการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

ไม่มีการดำเนินการ  มีการดำเนินการ

ส่งอบรมระยะสั้น

ส่งอบรมระยะยาว

ส่งเรียนต่อให้ตรงสายงาน

2.8 ท่านได้ใช้แหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อการพัฒนาตนเองหรือในงานของท่านหรือไม่

ใช่  ไม่ได้ใช้

2.9 แหล่งข้อมูลใดบ้างที่ท่านใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง

.....

.....

### 3. ข้อมูลการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในสถานที่ตั้ง อาคาร สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีความเหมาะสมหรือไม่

เหมาะสม  ไม่เหมาะสม เพราะ.....

3.2 อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีลักษณะ

ชั้นเดียว  สองชั้น

3.3 สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมให้กับเด็กเล็กในศูนย์ฯ

จัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์

(สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก รับประทานอาหาร หรือสำหรับนอน )

จัดแยกเป็นห้องเฉพาะ ( บริเวณสำหรับนอน ที่ประกอบอาหาร สำหรับเล่น และพัฒนาการเด็ก ที่พักสำหรับเด็กป่วย ที่รับประทานอาหาร ที่ใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ห้องส้วม )

3.4 พื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กหรือไม่

- เหมาะสม                       ไม่เหมาะสม

3.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็กหรือไม่

- มี                                       ไม่มี

3.6 สนามและเครื่องเล่นกลางแจ้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพอย่างไร

- มีพอเพียงและแข็งแรง ปลอดภัย
- มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอและต้องการปรับปรุงเครื่องเล่นบางส่วน
- ไม่มีเครื่องเล่น
- อื่นๆ.....

3.7 กรณีที่ไม่มีพื้นที่กลางแจ้งสำหรับการเล่นของเด็กท่านดำเนินการแก้ไขอย่างไร

.....

.....

3.8 มีการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร

- เหมาะสมและปลอดภัย
- ไม่เหมาะสม เพราะ.....

3.9 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตู้หรือชั้นวางสิ่งของเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้
- เครื่องใช้สำหรับการนอนเหมาะสมกับวัย ถูกสุขลักษณะ สะอาดและเพียงพอ กับจำนวนเด็ก
- ภาชนะในการรับประทานอาหาร สะอาดและเพียงพอกับจำนวนเด็ก
- มีน้ำดื่มสำหรับเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และถูกสุขลักษณะ
- มีอุปกรณ์เครื่องใช้ในการทำความสะอาดตัวเด็กเพียงพอและเหมาะสม
- โต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมกับตัวเด็ก และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็ก
- เครื่องชั่งน้ำหนัก - ที่วัดส่วนสูงได้ตามมาตรฐาน
- อื่นๆ .....

3.10 มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัยหรือเครื่องตัดไฟภายในอาคาร
- ติดตั้งเครื่องดับเพลิง จำนวน .....เครื่อง
- ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงกว่าพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร
- มีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์การปฐมพยาบาลอยู่ในที่สูงและปลอดภัยต่อเด็ก

ใช้วัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม

อื่นๆ.....

3.11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมการป้องกันอุบัติเหตุหรือไม่

มี  ไม่มี

3.12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นหรือไม่

มี  ไม่มี

#### 4. ข้อมูลการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

4.1 เด็กที่รับเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุตั้งแต่กี่ขวบถึงกี่ขวบ.....

4.2 ใครเป็นผู้กำหนดหลักสูตรและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

4.3 มีการประเมินหลักสูตรและกิจกรรมหรือไม่

ไม่มี  มี โดย.....เป็นผู้ประเมิน

4.4 มีการประเมินพัฒนาการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่

ไม่มี

มี โดย.....เป็นผู้ประเมิน

4.5 วิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กเล็ก

การสังเกต  การสนทนา

การสัมภาษณ์  การตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล

4.6 สื่อและอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็ก

มีเพียงพอและเหมาะสมกับวัย  มีไม่เพียงพอแต่เหมาะสมกับวัย

มีเพียงพอแต่ไม่ค่อยเหมาะสมกับวัย  มีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับวัย

4.7 ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กได้แก่อะไรบ้าง

สื่อธรรมชาติ  สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อวัสดุอุปกรณ์  สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น บัตรคำ

สื่อเทคโนโลยี  สื่ออื่นๆ .....

4.8 ผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการนิเทศทางวิชาการหรือไม่

ไม่มี  มี

4.9 ใครคือผู้มานิเทศงานวิชาการแก่ผู้ดูแลเด็กเล็ก

.....

4.10 เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการตรวจสอบสุขภาพหรือไม่

ไม่มี  มี

4.11 มีการตรวจสอบสุขภาพในด้านใดบ้าง

.....

4.12 ใครเป็นผู้มาตรวจสอบสุขภาพเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

4.13 มีการติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพของเด็กหรือไม่

ไม่มี  มี โดย.....เป็นผู้ประเมิน

4.14 การรายงานพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

ไม่มีการรายงาน

มีการรายงาน ได้แก่  ส่งบันทึกพัฒนาการ

เชิญผู้ปกครองมาพบ

ออกไปพบตามบ้าน

อื่นๆ.....

4.15 มีผู้ดูแลเรื่องโภชนาการหรือไม่

ไม่มี  มี โดย .....เป็นผู้ดูแล

4.16 ระดับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์ฯ

ข้อที่	การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็ก	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.16.1	การจัดกิจกรรมประจำวันตามตารางที่กำหนด เช่น เคารพธงชาติ สวดมนต์ นอน ฯลฯ					
4.16.2	การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ					
4.16.3	การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์					
4.16.4	การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์					
4.16.5	การจัดกิจกรรมเสรี/การเล่นตามศูนย์ฯ					
4.16.6	การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง					
4.16.7	เกมการศึกษา					

5. ข้อมูลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

- 5.1 ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านหรือไม่  
 มี  ไม่มี
- 5.2 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านใดบ้าง  
 บริหารศูนย์ฯ  วางแผนพัฒนาศูนย์ฯ  
 ปฏิบัติงานศูนย์ฯ  ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ฯ
- 5.3 ชุมชนเข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านใดบ้าง  
 สนับสนุนด้านแรงงาน  สนับสนุนด้านงบประมาณ  
 สนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้  อื่นๆ.....
- 5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอกหรือไม่  
 ไม่มี  มี จากหน่วยงาน.....
- 5.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบหรือไม่  
 ไม่มี  มี
- 5.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบโดยวิธีใด  
 จัดประชุมชี้แจง  จัดทำเอกสาร คู่มือ  
 ออกไปพบปะชุมชน  อื่นๆ.....
- 5.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดการอบรมความรู้ให้แก่ชุมชนหรือไม่  
 ไม่มี  มี จำนวน.....ครั้ง/ปี
- 5.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมความรู้แก่ชุมชนในเรื่องใดบ้างและใครเป็นผู้ทำการอบรมให้ความรู้กับชุมชน  
 .....
- 5.9 มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะ 3 ฝ่ายหรือไม่  
 1.ภาคประชาชน 2.หน่วยงานทางวิชาการ 3.ผู้แทนจาก อปท.  
 มี  ไม่มี
- 5.10 ตัวแทน 3 ฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือใครบ้าง และจากหน่วยงานใด  
 ตำแหน่ง ..... จากหน่วยงาน.....  
 ตำแหน่ง ..... จากหน่วยงาน.....  
 ตำแหน่ง ..... จากหน่วยงาน.....

5.11 ท่านได้ใช้ประโยชน์จากชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็กเล็กหรือไม่

ใช่  ไม่ใช่

5.12 ชุมชนของท่านมีแหล่งเรียนรู้สำหรับการพัฒนาประสบการณ์ของเด็กเล็กอะไรบ้าง

.....

**6. ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

6.1 ปัญหาที่พบทางด้านบุคลากรและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

6.2 ปัญหาที่พบทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

6.3 ปัญหาที่พบด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

6.4 ปัญหาที่พบด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....



**ประวัติผู้ศึกษา**

<b>ชื่อ</b>	นางสาวรุ่งทิพย์ สอดสุข
<b>วันเดือนปีเกิด</b>	3 สิงหาคม 2511
<b>สถานที่เกิด</b>	อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
<b>ประวัติการศึกษา</b>	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2546
<b>สถานที่ทำงาน</b>	องค์การบริหารส่วนตำบลทัพหลวง อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
<b>ตำแหน่ง</b>	นักวิชาการศึกษา